

Yoni

Yesu kala kuwa lalo Yonikafo lufuwa wiyami ka Komu Ka

Yoni ya Yesu ege-ege moinamo we tuwelu (12) minagu minoto, Yesukafo ege-ege moinami wema siya-muluna umami we ya ne. Kamena so loto Yesuki lakoina monito omunakafo Yesu lono olami ya eyeto, kalakafo api gilibami ya koli-koli imo netawa ya lufuwa wito eti limo, Linate katoti koliti ya Yesu ya Goti Nalafo ilifi melami we Kilisto ne, loti koli kikitenawae. Koli kikito umato, ya amo kuliyalo kofawa mino gedemo dinagilae, loto wiyami ne. (Yoni 20:31)

Lamo kawa lufuwa wiyami ya katoto, ailo we ma lufuwa wiyaiye, loto kolonimo nefa, ido Yonikafo aimola kuliya ya olu faka ádenae, loto kolami yamu, Ege-ege moinomo we ya lowe, loto lufuwa wiyámaiye. E'e, Ege-ege moinami we ya liye, loto lufuwa wiyami ne. Lufuwa etito wiyami monawa ya Matiukafo ayaidana oto lufuwa wiyaiyu ya melaiye.

Goti Kala ya omuna kofawa nemo ka

¹ Ka ya kana monau akaimati minomo dito minoto ya Gotiki lawoko mino edemo idami ne. Ido Kawa ya Goti aimola ya ne. ² Ido Kawa ya kana monau akaimati Gotiki lawoko minoto mino edemo idami, ³ ya neta-mata muki oloto piyami ya amo yakafoko olu oloto piyami ne. Etito amo

ya minámami neko, mika, kosina, neta-mata muki ya oloto piyámagi ne. ⁴ Ido amodoka ya kofawa minomo idami mona kula ya ne. Ido aya kofawa minomo idami mona kulawa yakafo wenena olu lamena o ledami ne. ⁵ Lamenawa yakafo lumiku ya lamena ito, lumikafo lamena eifámaiye.

⁶⁻⁷ Ena we ma kuliya Yoni ya lamenawa yamu lo oloto melageto, wenena muki yate lamena aboga koli kikito umunawae, loto Gotikafo ilifi melami ne. ⁸ Ilifami wewa Yoni ya lamena aboga minámaiye. E'e, faifa lamena aboga kala kuwa lo oloto melami we ya ne.

⁹ Ena lamena aboga wenena mikau-mikau olu lamena o ledami ya Yoni kamenalalo ya mikalo oloto pito ami ne.

¹⁰ Mikalo ami wewa ya aimola aumalakafo mika ya olu oloto piyaifa, mikaleka wenena yate kofe loti eyámae. ¹¹ Ido aimola ebalaleka oloto pito aifa, wenenala ya amoki koina wiyámamo ne. ¹² Koina wiyámafa, ido wenena ma amoki koina witi kuliya koli kikitoti moni minamo wenena ya Goti nomilipala minenawamo kanu ya olu oloto pi gede minaiye. ¹³ Wenena ukanigutiko oloto piyamo wenena ya Goti nomilipala minámae. Ido we wena ekelenaliye, loti ekelaigu yauti oloto piyamo wenena ya Goti nomilipala minámae. Ido wenena linanimoni kani kiyado yati Goti nomilipala ya oloto piyámae. E'e, Goti nomilipala ya Gotidokati oloto piyamo minae.

¹⁴ Ena Kala ya ukana atuwaki oloto pito, lamo minonigu ya minoto, nasafili ido mona ona kula

aboga minami we ya lalimote lamena monala eyonimo, ya Metefo Nalafo lawoko lamena monala yaidana oto ne.

¹⁵ Ena amomu ya Yonikafo lo oloto meletu, lo faka lotu eti limo, Aiga ami we ya namo oloto piyámoneto minomo idami we nenako, namo olu fulu nedeto wenaba ona nemo ne, lotu logimitomo we yama ama ya ne, lotu liye.

¹⁶ Ena nasafili aboga yakafo lamo wenena muki ya amodokati nasafili o ledemo wiye. ¹⁷ Goti lo melami ka ya Mosese anau meletu lomaima nefa, Yesu Kilistodokati nasafili o ledeto mona ona kula ya lilibaiye. ¹⁸ Ena Goti ya we makafo eyami we ma minámaiye. E'e, Nalafo Goti lawoko Melafo kemanau minami wekafo ya monala olu oloto pi lomami ne.

Noku wi gede-gede imo we Yoni yakafo lo oloto melami ka

(Mt 3:1-12; Mk 1:2-8; Lu 3:1-17)

¹⁹⁻²⁰ Ena Yelusalemu numudoti Goti yokila ki umu-umu amo we ido felegaga kuliyai numuna naba kouba-naba we ya Yuda wenena yate gilifi melatu Yoni nedo uti ya loumamo, Kamo ya kema we ma minane? loti loga o edatu ya monala olu falukámoto, lo oloto meletu eti lotu logimami, Namu ya Goti ilifi melami we Kilistu yama minámowe, logimaiye. ²¹ Logimaito, ya amo yate kofa loga o edamo, Ena kamo ya kema minane? Elaiya minabe? lato itibito logimami, E'e, namo Elaiya minámowe, lito amo yate lamo, Kamo polofete kiyabala onimo we yama minabe? lato ya amo, E'e, lotu liye. ²² Eti limo yamu amo yate eti loti loumamo, Ena kamo ya kema

ma minane? Kamo animo yamu lilifi melato one. Kamo kaimoka ya yaidana we minowe, loto lolomageto uto logiminune, loumae. ²³ Loumato, eti logimami, Polofete Aisaiya eti limo, Kofo mikau yalo we ya welauti ka auma wito eti loto lo oloto melenami, Wekola kanula ya olufe lalo, loto lo minenaiye, loto ka mono lufuwau (*Ais 40:3*) nemo ka yama oiya namo ya o fedowe, loto ya liye.

²⁴ Ido Falisi we minaguti Yonidoka gilifi melato wamo wenena yate ²⁵ loga o edeti lamo, Ena ka lanimo ya namo Goti ilifi melami we Kilisto ya minámowe. Ido Elaiya ya minámowe. Ido polofete kiyabala onimo we yama minámowe, loto lanimo ya kamo nedito noku wi gede-gede ane? lato, ²⁶ Yonikafo eti loto logimami, Namu ya wenena no yakafoko noku wi gede minofa, ido linate minagu yau we ma oloto pito minami we ya linate eyefe ádae. ²⁷ Amo ya nege aifa, namo efe ya amo yaidana we ya minámonako, kiyanalo wiyami neta eflinamo ya efe ádenagoliye, loto ya liye. ²⁸ Kawa ya Betani numudo Yodani no filiga afulaleka yalo ya Yonikafo wenena noku wi gedaido, yalo ya kawa ya oloto piyaiye.

Yesu ya Goti Sipisipila Momola ya ne, loto limo ka

²⁹ Ena leda ya Yesu Yoni nedo ya wito, faigati eyeto ya wenena eti loto logimami, Eyalo. Goti Sipisipila Momola yolakafo wenena mikau-mikau lifimate olu moufami we ya ne. ³⁰ Olu moufami we yamu eti logimoma, Aiga ami we ya namo oloto piyámoneto minomo idami we

nenako, namo olu fulo nedeto wenaba ona nemo ne. ³¹ Ido nanimo komu ya eyefe ádomo nefa, monala ya linate Isilaeli wenenane logimoneto kolinawae, loto ya o fedeto nokafo noku wi gedoma ne, loto ya liye.

³² Ido ka ma aimola omuna eyami neta yamu Yonikafo eti loto lo oloto pi gimami, Ouna ya nema mulu yaidana oto kosinanti lumuto amodoka ya neto eyomo ne. ³³ Nanimo komu ya eyefe ádofa, nokafo noku wi gedomo lonowa no-mami wekafo eti loto lonomami, Ouna ya lumuto amodoka ya minageto eyenagolane. Eyenanimi we ya Ouna Felegakakafo noku wi gedenagoliye, loto lonomami ³⁴ yamu namo neta ya komo nenako, loto monala eti loto logimoma, Amo ya Goti Nalafo ya ne, loto logimaiye.

Yesukafo ege melenawamo we fo (4) luni fito olu ekelami ka

³⁵ Ena leda ya Yoniki ido ege melamo we yauti we lele yaki ebawau ya minato, ³⁶ Yesu leketo ayalo ya wito, Yonikafo eyeto we lele ya logimito limo, Eyailo. Goti Sipisipila Momola yola ya ne, lito, ³⁷ lele ya kawa koliti Yesu ege waiye. ³⁸ Ege waito, Yesukafo oluwe oto geyeto ya, Linate ya nediti aiye? lito ma yakafo limo, Api lilibanimo we, numuga egau ya minane? loto loga o edaito ³⁹ ya logimami, Oti eyailo, loto logimaito, lele ya ege-ege uti numuna eyeti ya fo lunaga melenae, loto ito yalo ya Yesu minaido ya minaiye.

⁴⁰ Ena Yoni kala koliti Yesu ege wami we ma Saimoni Pita kunalafo Adulu yakafo ⁴¹ alako uto yalafo Saimoni olu oloto pi edeto, eti loto

loumami, Lamo Mesaiya olu oloto piyoiye, loto limo, ya kawa monawa ya Gotikafo ilifi melami we Kilistole, loto ne. ⁴² Kawa loumuto ya Yesu nedoka ilimito wito, Yesukafo eyeto ya limo, Kamo Yoni nalafa Saimoniyo, kulika kofawa Sifasile, loto ya melowe, loto limo, ya Yuda wena kanidokati kuliya Sifasi, ya Giliki wenena kanidokati ya kuliya Pita ya ne.

Yesukafo Filipite Nataniyelite luni fiyami ka

⁴³ Ena leda ya Yesukafo Galili mikalo unae, loto ya Filipi eyeto eti loumami, Kamo nege-nege ano, loto loumaiye. ⁴⁴ Loumami wewa Filipi ya Adulute Pitate numunani Betesaidakati ami we ne. ⁴⁵ Wewa Filipikafo uto Nataniyeli eyeto eti loumami, Mosesekafo lo melami ka lufuwa wiyagu ido polofete yaki lufuwa wiyagu yau we yamu wiyamo wewa yama oiya olu oloto piyone. Ya we ya Nasaletе numudoti ami we Yosefe nalafa Yesu ya ne, loumaiye. ⁴⁶ Loumaito, Nataniyelikafo ka eti loto itibito loumami, Nasaletе numudo yati neta lalo ma oloto pinami nefe? lito Filipikafo loumami, Kamo oto eyo, loto loumaiye.

⁴⁷ Eti loumaito, Nataniyeli ya uto Yesu nedo u fedaito, Yesukafo eyeto ya limo, Eyalо. We ama ya Isilaeli we kula nemo ya siya-mulunau ka suki ya ma minámaiye, lito ⁴⁸ Nataniyelikafo loga o edeto limo, Kamo egaidana oto ya namo neyeto lane? lito Yesukafo limo, Filipikafo luka fiyámaito ya yá ade monau ya minageto keyoma ne, loumaiye. ⁴⁹ Loumaito, Nataniyelikafo eti loto loumami, Api lilibanimo we, kamo Goti Nalafa Isilaeli wena kiyabate we wekudi ona ya minane, lito

⁵⁰ Yesukafo limo, Yá ade monau ya minanima lo oloto pi komomo yamu koli kikito nomabe? Aiga ya neta naba kulawa ya oto dito eyenagolane, loto, ⁵¹ ido ka ma enu wito limo, Namu ka ona kula logimowe. Linate kosina godageto Goti enisolela yate We Kula namo minodo ya diti lumuti ato geyenagilae, loto ya logimaiye.

2

Kana numudoti we ma wena olami ka

¹ Ena lono kamena lele fuli lito Galili mikalo Kana numudo ya we wena anido olu giminune, loti weni-neta ofo ki minado, Yesu olafo ayalo minaito, ² Yesu yaki ege-ege moinama we yaki lo mele gedato ya ae. ³ Ato, wenena mau witi neta no minato, no waini fuli lito ya Yesu olafokafo loumami, No waini ma minámaiye, lito ⁴ Yesukafo loumami, Moiyu, lono yamu ka lonomámo. Kamenane oiya nefe? loumaiye. ⁵ Loumaito, olafokafo numuna aboga kouba-nabala we eti loto logimami, Lono ma logiminami ya olalo, loto logimaiye.

⁶ Ena numuna yalo ya kifana malu naba begako sikisi (6) neto, ya Yuda wenena ka mono monanina ya neta-mata kamena-kamena noku wi-wi amo yamu numugu-numugu no maluku ya minomo wiye. Maluwa ma yau dalamu kefolau kamena faifu (5), ido ma yau kamena seweni (7) ya no fiti olumo leki-leki amo ya nabanina etito ne. ⁷ Etito neto ya Yesukafo numuna aboga kouba-nabala we eti loto logimami, Linate no fiti maluku yau leikalo, lito amo yate eti oti no ya fiti leikato lumuto faito fulitaito ⁸ Yesukafo eti loto

logimami, Linate ma fiti konuma-kobina kiyaba imo weloka ya oluti walo, loto logimaiye.

⁹ Eti logimaito, no fiti oluti wato, no yakafo no wainika wito weni-neta kiyaba imo we ya no kolaifa, monala kolámami, kouba-naba we no fiti maluku leikamo we yateko no waini monala kolife lae. Ido weni-neta kiyaba imo we yakafo wena olami we ilimito oto ¹⁰ eti loto loumami, Komu no waini leya imo gimogeto, noti kanimanini u kopa ito aiga no waini leya ámami ya gimi-gimi onima ne. Monate etito nema nefa, kamo ya olu eleyapa wito leya imoma ya miwitaniguti oiya oloto piyaiye, loto loumaiye.

¹¹ Etito Yesu yakafo Galili mikau ya Kana numudo yalo ya neta kofawa aumala gilibami lonola apito oluto, lamena aumala olu oloto piyaito ya ege-ege moinamo we eyeti koli kikito umae.

¹² Ena Yesule, olafole, kunalafo-motaki, ido ege-ege moinamo we yaki muki ya Kana numudoti lumuti Kapeneyamu numudo o fedeti ya kamena malekako yalo ya minae.

Felegaga kuliyai numuna nabau neta kifanalo fulamo wenena ya Yesukafo giyadami ka (Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lu 19:45-46)

¹³ Ena Yuda wenena Gotikafo Elita O Gedami foli kamenani alitito, Yesu ya Yelusalemu numudo ya dito ¹⁴ felegaga kuliyai numuna naba kilalau dito eyami, ya Goti yokila ki umunawamo yamu sipisipi, bulumakau ido nema mulu ya kifanalo fulamo wenena, ido folomolo ya kifana kola ailo-ailo nemo ya olu filiga-filiga amo wenena ya Yesukafo geyeto, ¹⁵ nela ya miyaito u

kefaka wito, wenena yaki sipisipi bulumakau yaki ginifo-ganifo o gimaito koli wato, kifana-afana yaki oluto fululu kito, folomoti yaki itufu-matufu oto, ¹⁶ nema mulu olu minamo we ya eti loto logimami, Linate netawa olu fekaitalo. Ama Menefo numunau ya neta kopa eti ato ya maketi yaidana ámaneyo, loto ya liye. ¹⁷ Eti imo yamu ya ege-ege moinamo we ya ka mono lufuwau nemo ka yamu eti loti kani kiyamo,

Kamo numuga olufe-fe lenae, loto auma wito kolito sene-mulune yo loto kutifi-natifi iye, loto ka mono lufuwau (*Sng 69:9*) ya nemo ne.

¹⁸ Ena Yuda wenena yate loga o edeti lamo, Kamo eti animo ya aumaka monaka yakafo nena neta olu oloto pi lumunanimo ne? lato, ¹⁹ amokafo ka itibito eti loto logimami, Linate felegaga kuliyai numuna naba ama ya lukoitto namo fo kamena tili (3) wageto kofa ku fuke-nagolowe, logimaiye. ²⁰ Logimaito, amote eti loti loumamo, Lamo yate-mete minamo yate felegaga kuliyai numuna naba ama ya melege foti-sikisi (46) ya wito ku fukama nenako, ya kamo ya fo kamena tili (3) yako ku fukenae, loto labe? loti loumafa, ²¹ ido Yesukafo ukana yamu olumo felegaga kuliyai numuna nabalo ya meleto kepa ka logimaiye.

²² Eti loto logimito minoto folaigniti neidaito ya ege-ege moinamo we kawa ya kolife lamo ne. Ido Yesu kala limo yaki ido ka mono lufuwau ya Goti kala wiyamo yaki ya koliti ya koli kikitamo ne.

Yesukafo wenena muki luni-kanigu ya ko fuli loto geye minami ka

²³ Ena Yesukafo Goti Elita O Gedami foliku ya Yelusalemu numudo ya aumala gilibami neta mona-mona imo ya wenena mukite eyeti kuliya koli kikito umafa, ²⁴ido Yesukafo wenena monani geye fuli linako, ya amodoka metolito minámaiye. ²⁵ Amo ya we ma monala kolinae, loto wenena maleka loga o gedámami ne. E'e, aimolakafo wenena seni-mulunigu ya ko fuli loto geyaiye.

3

Yesu ya Nikodemusite ka lokoli-fakoli ami ka

¹ Ena Falisi we minagu yauti we ma nemo kuliya Nikodemusi ya Yuda mono kanisole we ya ²luwaila Yesu nedo oto ya eti loumami, Api lilibanimo we, lamo monaka ya koli minone. Kamo api lilibanimo we ya Gotidokati anima ne. Kamo neta kofawa olu oloto pi lumu-lumu animo, ya Goti kamoki minámami neko, etito olu oloto piyámagi ne, loto loumaiye.

³ Eti loumaito, Yesukafo ka itibito eti loto loumami, Namu ka ona kula lokomowe. Ma ya auma wito kofawa oloto piyámenami yakafo Goti wekudite wenenala kiyaba o ledami kilala ya eyámenagoliye, loumaiye. ⁴ Eti loumaito, Nikodemusikafo eti loto loga o edami, Aiyo, we ma naba ditami yakafo ya egaidana oto kofa nomilipa namuna buluto oloto pinami ne? Egaidana oto kofa olafo mulunau ya idageto kofa ya kedenami ne? loto ya liye.

⁵ Lito, ya Yesukafo eti loto loumami, Namoka ona kula lokomowe. Ma ya nokuti ido Ounauti kofawa oloto piyámenawamo ya Goti wekudite wenenala kiyaba o ledami kilalau ya ma ámunagilae. ⁶ Wenena ukaniguti oloto piyamo ya faifa wenena yaidana oti minae. Ido Ounau yati kofawa oloto piyamo ya ouni ya Goti Ouna yaidana oti minae. ⁷ Kofawa oloto piyaneyo, loto lomo ya kolito kaka ligi-ligi kiyámo. ⁸ Epe ya kopa-napa o-o minoto ya kokoweke limo yako koli minane. Monawa ya egalekati apito aife? Ido u egaleka fuli life? Ya ma kolámone. Ounau yati oloto piyamo wenena ya ayaidana oti minae, loto ya liye.

⁹ Eti lito, ya Nikodemusikafo ka itibito eti loto loga o edami, Ya egaidana oto eti enumone? lito, ¹⁰ Yesukafo ka itibito loumami, Kamo Isilaeli wenena api gilibanimo wema minaba, kolife ádábe? ¹¹ Namoka ona kula lokomowe. Lamo neta kolonido ido eyonido, ayalo ya loto lo oloto gilibi minoba, linate ya kate ya koli fulo minae. ¹² Ido mikaleka neta yamu logimomo ya koli kiki ádanako, kosinauka neta yamu logiminamo ya egaidana oti koli kikitenawamo ne? ¹³ Wenena ma kosinauka idámae. We Kula nanimo lawoko yako kosinauka minodoti lomomone. ¹⁴ Ido Mosesekafo komu afimaleka ya kofomikalo ya koiyofa lebonala olufe loto olu faka limo yamaidana oti We Kula namo ya olu faka lenagilae. ¹⁵ Olu faka lenagilanako, koli kikito numunawamo wenena muki ya kofawa minowaminowa oti minomo dinagilae, loto loumaiye.

¹⁶ Ena Goti yakafo mikalo wenena muki ya siya-

muluna oto dito gimami yamu Nalafo lawokoko ilifi melaima, ya koli kikito umunawamo wenena ya u kopa ámuti, moda kofawa minowa-minowa oti minomo dinagilae, loto ilifi melaiye. ¹⁷ Ilifi melami, ya mikalo wenena lifima ka olu itibito giminae, loto ilifi melámaiye. E'e, Nalafokafo wenena olu omuni kenaiye, loto ilifi melaito lomaiye. ¹⁸ Koli kikito umunawamo wenena ya lifima ka olu itibito gimámenami ne. Ido koli kikito umámenawamo wenena ya Goti Nalafo lawokoko kuliya koli kikito umámanako, yamu lifima ka olu itibito gimami mona oiya ama moda mino gedami ne. ¹⁹ Ido lifima ka olu itibito gimami monawa etito ya ne: Lamena yakafo mikalo wenena olu alalili mele gede minaifa, monani nosámaidó minanako, lamena ya seni-muluni umámoti, sinidimo ya seni-muluni umae. ²⁰ Nosámami mona mele minamo wenena yate lamena eleka fi umuti, ya monate olu oloto pite-naiye, loti lamedo ya ámoti minae. ²¹ Ido mona ona kula mele minamo wenena yate Goti lulau mino edeto monate mele-mele onimo monawa ya olu oloto pinagoliye, loti lamedo ya oti minae.

Yonikafo Yesu monala lo oloto melami ka

²² Ena aiga Yesuki ege-ege moinamo we yaki Yelusalemu fuliti Yudia mika anawalo ya uti, yalo ya minoti wenena noku wi gedae. ²³⁻²⁴ Ido Yoni ya nela numugu fulo edámamo kamenalo nenako, amokafo ayaidana oto mika ma kuliya Ainoni adu Salimi numudo ya no so loto nemo yamu neto wenena oti-oti ato, ya noku wi gede-gede iye.

²⁵ Noku wi gede-gede ito, Yoni ege moinamo we malekaki Yuda we maki noku wiyamo mona yamu moila fiyae. ²⁶ Moila fiyato, Yoni ege moinamo we yate Yoni nedo ya uti eti loti loumamo, Api lilibanimo we, kamo Yodani no filigaleka afula minageto we ma u keyeto katula ito monala lo oloto pi lomanimo we yamakafo oiya kamena amaleka wenena noku wi gede minaito, ya amodoka u fuli lae, loumae. ²⁷ Loumato, Yonikafo ka itibito logimami, We ma kosina abogakafo neta umámagaiyama aimolakafo egaidana oto olunami ne? Moda olámenagoliye. ²⁸ Namu komu eti logimomo, Namu Gotikafo ilifi melami we Kilisto ya minámowe. Minámofa, Gotikafo u komu meleto kanula olufe lo, loto nilifi melaito owe, loto logimomo kawa ya linate moda kilitama ne. ²⁹ Kipa ma ko mele edamo ya wena olunami ya ne. Ido koinalafo adu nedi minoto nola lebona kolito siya-mulunau ya lalo kolinami ne. Yamu namo oiya lalo kolomo mona ya sene-muluneu faitimo ne. ³⁰ Amo kuliya ya dimo unami, ido namo kuline ya lumumo unami ne.

³¹ Ena yaleka yowauti lomami we yakafo wenena muki olu fulo ledaiye. Wenena mikaleka oloto piyonimo ya mikalo wenena minoto, mikaleka netamu lo minoba, kosinaukati lomami we yakafo muki olu fulo lede fuli limo we ya ne. ³² Amo ya koto kolito imo neta yamu lo oloto melaifa, wenena yate kala koli fulu minae. ³³⁻³⁴ Gotikafo ilifi melami we siya-mulunau ya Ouna faitoto melainako, Goti kala ya lo minami yamu ka limo koli kikitamo wenena yate Goti monala ya mona ona kula ya ne, loti olu faka lo

minamo ne. ³⁵ Melafokafo Nalafo siya-muluna umuto, neta-mata muki ya analo mele fuli limo ne. ³⁶ Goti Nalafo koli kikito umamo wenena oiya amalekati ya omuni kofawa minowa-minowa oti minomo idamo ne. Ido Goti Nalafo kala golo ádamo wenena ya mino kolimo dinawamo mona ya ágenawamo ne. Gotikafo eleka fi gimami mona moda mino gedami ne.

4

Yesu ya Samalia wena mate ka lokoli-fakoli ami ka

¹ Ena Falisi we yate Yesumu eti loti kolamo, Yonikafo ege melamo wenena naba olu mau wito noku wi gedaito, ido Yesukafo Yoni olu fulo edeto wenena naba-naba olu mau wi gedeto noku wi gedami yamu kolafa, ² Yesukafo aimola ya wenena ma noku wi gedámaiye. Ege-ege moinamo we yako noku wi gede-gede ae. ³ Ido Wekolakafo kawa eti lamo ya kolito, Yudia mika fulito Galili mikalo itibito unae, loto ⁴ unami kanu ya Samalia mikalo ya leketo wiye.

⁵ Etito Samalia mikalo ya leketo uto uto numuna ma kuliya Sikali yalo ya u fedaiye. Numunawa ya Yekopukafo nalafo Yosefe mika olu umami ya olu alalili meletu, ⁶ ayalo ya Yekopu no kale li melaido ya folilo Yesu u ayalo fedeto, aisa loto kale wela anawalo ya amedoto mino kolaiye.

⁷⁻⁸ Minaito, ege-ege moinamo we weni-neta meina finune, loti numudoka ya idato, Yesu aimolako minaito, Samalia wena ma no finaé, loto o fedaito Yesukafo eti loto loumami, Kamo no ma

nomageto nena, loto loumaiye. ⁹ Eti loumaifa, Yuda wenena ido Samalia wenena yaki weni-neta moi mamakeke loti moi wiyamoma nenako, loto wenawa yakafo eti loto loumami, Kamo Yuda we makafo Samalia wena namodoka nedito nomu ya lane? liye. ¹⁰ Lito, Yesukafo ka itibito loumami, Kamo Goti nasafili monala yaki, ido namo no ma nomageto nena, loto lokomomo we monane yaki ya kolife lanimo neko, ena ma nomo, loto laniko ya no fiyawa yaidana oto komogi ne, loumaiye.

¹¹ Loumaito, wenawa yakafo eti loto loumami, We kofawe, no kale fana nenako, kamo no finanimimo netaka yaki minámmainako, no ma finanimimo fiyawa egalekati oloto pinamimu lane? ¹² Autefokolofate Yekopukafo no kale ya liyami ama ya ne. Ido amo nalafo-mota yaki, sipisipila, bulumakaula yaki muki no ayau yatiko noti minama ne. Kamo ya Yekopu olu fulo edeto noma olu oloto pinagolo labe? lito ¹³ ya Yesukafo ka itibito eti loumami, No amauti nenawamo wenena yate kofa nomu fulunagilae. ¹⁴ Ido namo none gimone to nenawamo wenena ya nomu kofa folámoti fa minomo diti minenagilae. Nowa ya gimito mulunigu ya no fiyawa yaidana oto olu oloto pi gedoneto, omuni kofawa minowa-minowa oti minomo dinagilae, loto liye. ¹⁵ Eti lito, wenawa yakafo eti loto loumami, We kofawe, kamo nowa ya nomageto noto nomu aiga folámoto, amalo ya oto no fi-fi o minomo ya fulitena, loto ya liye.

¹⁶ Eti lito ya Yesukafo loumami, Uto wagafo lula fito ilimito ano, lito, ¹⁷ wenawa yakafo ka itibito limo, Namu wanefo ma minámmaiye, lito, Yesukafo

loumami, Kamo wanefo minámaiye, lanimo ya ona efe loto lane. ¹⁸ Ido wagafu faifu (5) mofu meletu fulito anima ne. Ido oiya yaki welo ekele minanimo auwae kamo wanefo ya minámaiye, loto lanimo ya ka ona oloto lane, loumaiye.

¹⁹ Loumaito, wenawa yakafo eti loto loumami, We kofawe, kamo polofete minanimo ya oiya ya kolowe. ²⁰ Yamu ya lagetoto kolinae. Lamo Samalia wenena autefo-mota yate mowa amalo ya Goti ouni-luni-kani umumo idamo ne. Ido linate Yuda wenena yate wenena muki Yelusalemuka ya Goti oudi-luti-kati umalo, loti logimi-gimi ama ne, loumaiye.

²¹ Loumaito, Yesukafo eti loto loumami, Wenao, namo ka lokomowe. Koli kikito mino. Kamena ma alili enagolimo, ya ageto ya linate Menefo ouni-luni-kani umunawamo ya mowa amalo ma ámenagilae. Ido Yelusalemuka yaki ámunagilae. ²² Linate ya kolife ádoti oudiluti-kati umu-umu ae. Olu omuni kami mona ya Yuda wenenadokati nenako, lamo ya kolife loto oude-lute-kate umu-umu o minone. ²³ Ido kamena ma enami ya moda fedetaiye. Yalo ya ouni-luni-kani umamo wenena kula ya Ouna lulau mino edeti, aimola monala ona kulalo meyalo meleti ya Menefo ouni-luni-kani umunagilae. Etiti numunawae, loto Menefokafo wenena yaidana o minamo ya moni wilami ne. ²⁴ Goti ya Ouna nemoma nenako, yamu ouniluni-kani umunawamo wenena ya Ouna lulau mino edeti, aimola monala ona kulalo meyalo meleti ouni-luni-kani ya umunawae, loto loumaiye.

²⁵ Loumaito, wenawa yakafo eti loumami, Me-saiya, kuliya ma Kilisto ya Gotikafo ilifi melami we oloto pinaiye, loti lamo ya namo koli minowe. Amokafo oloto pito neta-mata muki ya lo oloto pi ledenagoliye, lito ²⁶ Yesukafo loumami, Kamo lanimo ya namo ya minowe, loto loumaiye.

²⁷ Eti lo minaito, ege-ege moinamo we ya itibiti o fedeti wenate ka lokoli-fakoli ami yamu kani mumudi kiti, Nena ka loumane? Nedito lokoli-fakoli o minaiye? loto loumunune, loti kolafa, keina ito fulitae.

²⁸ Ena wenawa yakafo no nomula fulito numudoka ya itibito uto wenena eti loto logimami, ²⁹ Linate oti we ma yakafo neta oto meletoto omo muki lo oloto pito lonomami ya eyalo. Ya we ya Gotikafo ilifi melami we Kilisto ya nefemo? lito, ³⁰ koliti numuna meyaloti lumuti ya Yesu nedo wokele, loti wae.

³¹ Wato, Yesu ege-ege moinamo we ya amo nedo minoti, ka auma witi loumamo, Api lilibanimo we, weka-neta no, loti loumato, ³² amokafo logimami, Kobina ailoma olu minofa, ya linate ma kolámae, lito, ³³ ege-ege moinamo we ya lokoli-fakoli oti lamo, Wenena makafo konuma-kobina oluto oto olumo umaifemo? loti lae. ³⁴ Eti lato, ya Yesukafo logimami, Nilifi melami we kala lalo kiyami mona ya meyaloto meletoto lonola olu fuli lenamo ya namo wene-neta ya ne.

³⁵ Linanimotina eti loti lo-lo amo, Ikana fo (4) ya fuli lagetoto ya kobina kula lotainako, pili nenune, loti lafa, nanimo logimowe. Linate ko faka loti koti lono kila eyalo. Kobina kula limo kamena

oiya eti-mati ya moda fedetaito, ³⁶ oluti olu mau-mau wiyamo wenena yate meinawa olu minae. Ya meinawa kula yakafo wenena muki omuni kofawa minomo dinawae. Yamu neta olu kifamo wenena yate kulawa olu mau wiyamo wenena yate lakoina alikani enagilae. ³⁷ Yamu ka ama ya eti lamo, Ma yate neta olu kifi-kifi ato, ido ma yate kulawa olu mau wi-wi ae, loti lo-lo amo ka ya ona ne. ³⁸ Linate neta olu kifámaguti kula olu mau winawae, loto ya namokafo gilifi melowe. Lonodo we mate lono olato, kula moda lotami ne. Linate ya kulawa lakoina olu mau wimo wae, loto logimaiye.

³⁹ Ena Samalia wenawa yakafo numunaloti wenenala eti loto logimami, Neta oto meletu omoma muki ya lo oloto nomaiye, loto logimami ka yamu ya wenenala mukite Yesu koli kikito umamo, ⁴⁰ yamu Yesu nedo u fedeti lamoki minenune, loti Yesu wako lo edamo ya Yesukafo koli gimito, oto fo kamena lele amo numunido ya minaiye. ⁴¹ Minoto ka mono logimaito, wenena muki koliti koli kikito umamo, ⁴² yamu wenawa ya eti loti loumamo, Komu ya kamo kakalo oto koli kikitonimo nefa, oiya ya lalimote ka limo welaloti ka kolito ya koli kikitone. Wewa ya ona mikau-mikau wenena olu omude kenami we ne, loti lae.

Yesukafo kiyaba we wenaba ma nalafu neta kilami olu faka lo edami ka

⁴³⁻⁴⁴ Ena Yesu ya komu lo oloto meletu eti limo, Polofete ma aimola numuna ebalalo minenami ya kuliya olu faka ádenagilae, loto linako, Samalia wenenaki fo kamena leleko minoto Galili mikalo wiye. ⁴⁵ Uto Galili mikalo ya u fedaito, komu ya

Galili wenena muki ya Yelusalemu uti Gotikafo Elita O Gedami foliku ya minagu ya Yesu lono olaito eyamo yamu amoki koina wiyae.

⁴⁶ Ido Galili mikalo Kana numudo ya komu ka lito no yakafo no wainika wido yalo ya kofa itibito oto minaiye. Ido Kapeneyamu numudo kiyaba we wenaba ma nemo ya nalafo neta naba kilami, ⁴⁷ yamu Yesu ya Yudia mikaloti itibito Galili mikalo kofa o fedaiye, lato ya kiyaba we wenabawa ya kolito, Kana numudo Yesu nedo dito, nalafo fulunami kamenala adu melainako, yamu Yesu ya lumuto, nanefo olu faka lo ede-nane, loto wako lo edaiye. ⁴⁸ Eti lo edaito, Yesukafo eti loto loumami, Linate ya neta kofawa aumane gilibomo neta ya omudi ágenawamo ya koli kikito nomámenagilae, loto liye. ⁴⁹ Eti lito, kiyaba wekafo eti loto loumami, Wenabao, nanefo moda fulutenaiye, loto kenemane oto enabe? lito ⁵⁰ Yesukafo eti loto loumami, Nakafo moda omuna kofawa minaiye. Faifa wo, lito ya kiyaba wekafo Yesu ka loumami ya koli kikitoto itibito wiye.

⁵¹ Ena itibito uto kanudo monimo lomaido ya lonola olamo we oti katula oti ya, Nakafo moda omuna kofawa minaiye, loumae. ⁵² Eti loumato, ya faka limo kamena yamu loga o gedaito, amote eti loti loumamo, Ena amo ya melo fo muliti neto ya ukana yopayo wiyami ya fulu edaiye, loti lae. ⁵³ Ido kiyaba we yakafo monawa eti loto kolami, Kamena yalo ya Yesukafo, Nakafo moda omuna kofawa minaiye, loto lonomami ne, loto kolito, uto amo yaki ido numunalo lakoina minamo

wenenala muki yaki koli kikitae. ⁵⁴ Yesukafo etito netawa kofawa ya ototo Yudia mikaloti Galili mikalo itibito uto minaido ya neta kofawa aumala gilibami ya kamena lele olu oloto pi gimaiye.

5

Yesukafo Beteseda nofudo ya we ma olu faka lo edami ka

¹ Minoto aiga ya Yuda wenena foli kamenani naba ma alitito Yesu ya Yelusalemuka idaiye.

² Ena Yelusalemu kanu wela ma kuliya Sipisipi Kanuwae, loto nemo kanu anawalo ya nofuna ma nemo kuliya Beteseda anawalo ya kolokalo numuna faifu (5) ya minomo wimo, ³ ayau ya wenena neta kilamo, omuni likami, kiyani bemu imo, ukani ipedimo, muki wenena yau ono minae. ⁴ [Ena Wekoladokati enisole makafo kamena ma nofugu ya lumuto no ya olu momoga iye. Olu momoga ito neta kilamo wenena yauti ma komu lumuto noku wito neta kilamila ya olu faka lo edaiye. Yamu wenena muki no ya momoga enaidole, loti kiyaba ae.]

⁵ Ena we ma neta kilito onomo idami ya melege teti-eiti (38) ya wiye. ⁶ Wito, Yesukafo wewa ya eyeto kolami, Kamena fana ono minaiye, loto kolito, loga o edeto limo, Kamo faka lenae, loto koli minabe? loumaiye.

⁷ Loumaito, neta kilami we yakafo eti loto loumami, We kofawe, we makafo no ya momoga agetoma ya noku ya fulu nedenami we ma minámainako, nanimone lumunae, loto o-ofa, ailo-ailote fulu aiga nedeiti lumu-lumu ae, lito

⁸ Yesukafo eti loto loumami, Kamo nedito kunuka oluto moino, loumaiye. ⁹ Loumaito, ayalo ya ukana lalo ito, nedito kunula oluto wiye.

Ido fo kamena yalo ya Sabati foli kamena ya nemo ¹⁰ yamu Yuda wenena yate wewa neta faka limo we ya eti loti loumamo, Oiya Sabati foliku ama ya nedito kunuka oluto mofu minane? Ya neta lo fukamo neta ane, loumae. ¹¹ Loumato, amokafo eti loto logimami, Olu faka lo nedami we yakafo, Kunuka oluto moino, loto lonomami ne, logimaiye. ¹² Logimaito, amote loga o edeti lamo, Kunuka oluto moino, loto lokomami we ya kema ne? lafa, ¹³ ido Yesu ya wenena mau naba minagu yau sodoto wito, faka limo we ya kuliya kolámaiye.

¹⁴ Eti ito, aiga Yesukafo wewama ya felegaga kuliyai numuna nabau olu oloto pito ya eti loto loumami, Ukaga moda lalo otaiye. Yamu kolito ya neta ma keina naba-naba imo neta ya oto dito oloto pi numutenaiye, loto ya mona nosámami kofa melámo, loto loumaiye. ¹⁵ Eti loto loumaito, we yakafo uto Yuda wenena eti loto logimami, Olufe lo nedami wema ya Yesu ya ne, loto logimaiye.

¹⁶ Ena Yesukafo ya Sabati foliku ya lonowa olami yamu ya Yuda wenena yate olu keina mofu edae. ¹⁷ Eti o minato, Yesukafo eti loto logimami, Menefo yakafo lono kamena-kamena olu minami yamu nanimo yaki olu minowe, loto logimami ¹⁸ yamu amote eti loti kolamo, Yesukafo ya Sabati foli ya olu kopaitami yako minámaiye. E'e, oto dito Goti yamu nanimo Menefo ne, loto aimola

ya olu Goti nabamaidana itaiye, loti ya neta lele yamu ofo fulunune, loti koli umumo idae.

Yesu ya Melafo lonola olu-olu imo ka

¹⁹ Ena Yesukafo ka eti loto logimami, Ka ona kula logimowe. Goti Nalafo nanimo senemuluneuti kane kito lono olámenamo ne. E'e, Menefokafo lono olaido ya eyeto, ayalo yako ya olu-olu o minowe. Neta-mata muki Menefokafo olaido ya Nalafo namokafo ayalo olu-olu o minowe.

²⁰ Menefokafo Nalafo namo siyamuluna numuto, lono olu minami lono nilibi fuli lo minaiye. Ido lono ama ko minamo yako minámaiye. E'e, lono naba nilibageto linate eyenawamo ya eleiginagilae. ²¹ Menefo yakafo wenena folamo ya olu nedi gedeto, omuni kofawa olu gimami ayaidana oto Nalafo namokafo we ma wena ma omuni kofawa olu giminae, lenamo ya faifa olu giminagolowe. ²² Ido Menefo ya wenena lifima ka itibito gimámenami ne. Lonowa ya Nalafo namo anelo melami ne. ²³ Etito ya Menefo kuliya olu faka lamo wenena muki ya ayaidana oti Nalafo namo kuline olu faka lo minenagilae. Ma yate Nalafo namo kuline olu faka ádenawamo yate nilifi melami we Menefo ayaidana oti ya kuliya olu faka ádenagilae.

²⁴ Namu ka ona kula logimowe. Namu kane koli lunigu meleti ido nilifi melami we koli kikito umamo wenena ya omuni kofawa minowaminowa enawamo mona ya moda olutamo ne. Ido lifima ka itibiti olámenagilae. E'e, fulunawamo mona ya fulititi, oiya amaloti ya kofawa minomo dinagilae.

²⁵ Namu ka ona kula logimowe. Kamena ma enami ya moda fedetaiye. Yalo ya folamo wenena yate Goti Nalafo namo none lebona koliti, omuni kofawa minenagilae. ²⁶ Menefo omuna kofawa minomo idami mona ya moda mino edami ne. Ido Nalafo namo yaki ayaidana oto omune kofawa minomo idomo mona ya mino kedenaiye, loto monawa nomami ne. ²⁷ Ido We Kulama minonako, wenena lifima ka itibito olu giminane, loto lonomami ne. ²⁸ Ka ya koliti kati ligi-ligi kiyámalo. Kamena melami ya alitageto ya kono melagu ono minamo wenena ya namo none lebona ya koliti ²⁹ nedinagilae. Neidato, ya wenena mona lalo melamo ya nedinawado ya omuni kofawa minomo dinagilae. Ido wenena mona nosámami melamo ya nedinawado ya lifima ka itibito giminagolowe. ³⁰ Namu nanimone oune-lune-kaneloti kolito lono olunamo ma minámaiye. E'e, Menefo welalotiko lifimani itibito gimi-gimi o minowe. Nanimu weneloti lono olunae, loto kolámoto nilifi melami we welalotiko olunae, loto kolonako, lifimani itibito gimi-gimi omo ya efe lenagoliye, loto ya liye.

Gotikafo Yesu monala lo oloto mele minami ka

³¹ Ido Yesukafo ka ma mene oto limo, Nanimone monane lenamo yakafu kula ámenagoliye. ³² Makafo monane lo oloto mele minaiye. Lo oloto melageto ya kulawa enagoliye, loto koli minowe.

³³ Linate ya wenena Yoni nedo gilifi melato uti loga o edato, ka ona kula lo oloto melaima ne. ³⁴ Nefa, wenena yate monane lo oloto melenawae, loto ádowe. Kawa lomo ya linate kolato

Gotikafo olu omudi kenaiye, loto linanimo yamu ya lo minowe. ³⁵ Yoni ya feiya lamu yaidana oto olu lamena o gedaima ne. Eti ito kamena yalo linate ya lamenala eye lalo meleti minama ne.

³⁶ Nefa, Yonikafo namo monane lo oloto melami ya mulaloko lo oloto piyaiye. Menefokafo lono ka lonomami lono kula olu oloto pi fuli lenane, loto nilifi melaito lomomo ne. Nilifi melami monawa ya lonone yakafo ya olu oloto piyaiye. ³⁷ Ido Menefo nilifi melami yakafo amo yaki monane lo oloto piyami ne. Linate ya aimola welaloti ka kolámamo ne. Ido kola-wela yaki ya ágamo ne. ³⁸ Ido nilifi melaito minomo ya linate koli kikito nomámanako, kala ya seti-muludigu mino gedámaiye.

³⁹ Linate ka mono lufuwau ya katoti ya omudi kofawa minenawamo monawa ya olu oloto pinune, loti koliti ya katae. Eti loti katagu ya lufuwa yakafo ya namo monane lo oloto melaifa, linate koli nomámae. ⁴⁰ Ido linate namodoka ya ato omudi kofawa olu giminae, loto lofa, linate ya eleka ginaito namodoka ámae.

⁴¹ Wenena yate namo kuline oto dinawae, loto ádowe. ⁴² Linate monatina ya koli minowe. Oudi-luti-kati Gotidoka ya minámaiye. ⁴³ E'e, namo Menefo welaloti linate minado lomomo nefa, linate namoki koina wiyámae. Ena minoto we ma aimola kala kiyaido o fedenami ya amoki koina winawae. ⁴⁴ Linate ya wenena yate gebotina lenawamo ya lalo kolafa, ido Goti lawoko minami wekafo gebotina lenami mona ya melenune, loti kolámamo wenena ya linate egaidana oti koli kikito umunawamo ne?

⁴⁵ Ido linate ya amo yakafo Melafo loumageto ligiya lolumunagoliye, loti ya namomu ádalo. Etito minámaiye. Linate Mosesedoka ekeleti minamo nefa, Mosese aimola kala yakafo ligiya logiminami ne. ⁴⁶ Mosesekafo ka lufuwa wiyaigu ya namomu wiyami nenako, linate kala koli kikitamo neko, namoki koli kikito nomagi ne. ⁴⁷ Nefa, linate Mosese kala lufuwa koli fulitanako, namo kane egaidana oti koli kiki lenawamo ne? loto ya liye.

6

Yesukafo wemomo 5,000 ya konuma-kobina olu gimami ka

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lu 9:10-17)

¹ Yesukafo ka ya lo fuli loto Galili nofuna kuliya ma Taibeliyasi nofudo yalo ya leketo filiga afulaleka wiye. ² Wito, wenena mau naba ya neta-mata kilamo wenena olu faka lo gedeto monala gilibaito eyamo yamu ege meleti wae. ³ Ege meleti wato, Yesu ya ege-ege moinamo we gilimito mowalo ya diti amedoti minae. ⁴ Ido Yuda wenena Gotikafo Elita O Gedami foliwa alitito ⁵ Yesu ya ko faka loto wenenawa mau nabababama o fedato geyeto Filipi loga o edeto limo, Beleti ya egaloti meina fito wenena naba lako ya gimogeto ogofunami ne? loto ⁶ neta enae, loto koli minoto ya kepa meletoto loga o edaiye.

⁷ Loga o edaito, ya Filipikafo ka itibito loumami, We makafo ikana eiti (8) ya lono oluto meinala oluto melemo dinami yakafo beleti meina fito gimogeto muni ámenagoliye, loumaiye. ⁸ Loumaito,

ege-ege moinamo we yauti ma Saimoni Pita kunnalafo Adulu yakafo eti loto loumami, ⁹ Amalo ya kipa ma nemo yakafo beleti yuwa balikafo olufe lamo faifu (5) ido laefa lele yaki olu minaifa, wenena mau naba minanako, efe yakafo nedi enune? liye. ¹⁰ Eti lito, Yesukafo limo, linate wenena logimato ya olu mau witi mikalo minalo, lito minato mika yalo ya yuwa eba naba-naba nedo ya wemomo faifu tauseni (5,000) ya amedoti minomo wae.

¹¹ Etiti amedoti minomo wato Yesukafo beleti ya oluto, siyane, lalole, loumuto, wenenawa mau naba amedoti minamo ya iya mele gimaiye. Ido laefa yaki ayaidana oto ya etito nenune, loti kolado ya gimaiye. ¹² Gimaito, kobina notinoti muni ito Yesukafo ege-ege moinamo we eti loto logimami, Luma nemo ya u kopa otenaiye. Kiyaka alo, lito ¹³ beleti yuwa balikafo olufe lamo faifu (5) yamakafo luma nemoma ya kiyaka oti owo kedikoko naba tuwelu (12) ya koilato lumuto faito fulitaiye.

¹⁴ Ido wenena aumala gilibami neta eti imo monala eyeti ya eti loti lamo, Polofete lakoma mikaleka oloto pinaiye, loti lamoma moda ama ya ne, loti ¹⁵ ido Yesu olu ogona o edeti anikafo oluti kiyabate we wekudi bulu edenune, loti ato, ya geyefe loto fulo gedeito, aimolako mowalo ya idaiye.

*Yesu ya no mulalo leya-leya wito wimo ka
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)*

¹⁶ Ena lunaga fo saipaito ya ege-ege moinamo we ya nofuno anawalo lumuti ¹⁷ Kapeneyamu

numudo itibito unune, loti sipiku idae. Sipiku idato, sini naba dito ya Yesu o fedámaito wewa yako wafa, ¹⁸ epe auma wito, no sato naba itaito, ¹⁹ uti ala faiga faifufe (5), ido sikisife (6), kilomita yaidalo uti no muliti ya u fedato, Yesu ya no mulalo ya leya-leya wito gege uto sipi ya olu alalili melaito eyeti ya ukani ololo iye. ²⁰ Eti o minato, ya luni fito limo, Namoma minowe. Linate ya koli gimámaneyo, loto logimaiye. ²¹ Logimaito, sipiku ya ido, loti ilimi meleiti ya unune, loto kolamo ebalekama sipi ya alako u ayalo fedaiye.

Wenena yate Yesu monila wilamo ka

²² Ena wenena mau naba-naba ya nofunu filiga afulaleka ono minato, ko lito ya eti loti lamo, Melo luwaila ya sipi lawoko yako neto ya eye minogeto ayau ege-ege moinamo we ya Yesu fulo edeiti inanimoko diti wamoma ne, loti kolae. ²³ Eti loti koliti minato ya Taibeliyasi numudoti sipi ma ya Wekolakafo siyane, lalole, loumuto kobina gimaito, nado yaloma ya o fedato, ²⁴ wenena yate Yesuki ido ege moinamo we yaki amalo minámae, loti koliti ya sipiku ya diti Kapeneyamu numudoka itibiti uti yalo monila wilae.

Yesu ya kosinaukati kobina minami ka

²⁵ Nofuna wela amaleka ya wenenawa Yesu monila wiliti olu oloto piti ya eti loti loumamo, Api lilibanimo we, kamo nenafeko animo ne? loti loga o edato ²⁶ Yesukafo eti loto logimami, Namoma ka ona kula logimowe. Linate neta mona kofawa aumane gilboneto eye minamo yamu ya kolámae. Weni-neta gimoneto noti muti imo

yamamu ya namo moni wili minae. ²⁷ Linate ya lono oluti kobina fa neta u kopa unami neta yamu ya kolámalo. Omuni kofawa minowaminowa enawamo kobina yamu ya lonowa olalo. Namu We Kula ya Goti Menefokafo lufuwala mele no-mami yamu ya namo kofawa minomo dinawamo kobinawa ya giminagolowe, logimaiye.

²⁸ Logimaito, eti loti itibiti loga o edamo, Lamo nedi-nedi oto Goti lonola olu minenune? lato, ²⁹ Yesukafo itibito logimami, Gotikafo nilifainako, koli kikito numu-numu o minamo wenena ya Goti lonola olu minamo wenena minae, loto ya liye.

³⁰ Eti lito, amote itibiti loumamo, Ena nena neta ma kofawa ailoma aumaka lilibanimo neta ya olu oloto piyageto eyeto koli kikito kumunune? Kamo nena lono olunane? ³¹ Autefo kolofate-mota yate mika kofo mikalo ya wenineta kuliya mana no-no amo yamu eti limo,

Nenawae, loto kosinauti kobina gimami ne, loto ka mono lufuwau (*Kis 16:4, Sng 78:24*) ya nemo ne, loti lae. ³² Eti lato, Yesukafo eti loto logimami, Ka ona kula logimowe. Mosesekafo ya kosinaukati kobina gimámaima ne. E'e, Mene-fokafo ya kosinaukati kobina kula gimi minaiye.

³³ Kobina kosinaukati lumuto mikaleka wenena omuni kofawa olu oloto pi gimami ya Goti kobinala kula ya ne, lito ³⁴ amote eti loti loumamo, Wekola, kamo kobina lanimo ya kamena-kamena lumutoko mino, loumae. ³⁵ Loumato, Yesukafo eti loto logimami, Omuni kofawa mino-mino amo kobina ya namo ya minowe. Namodoka amo wenena ya moda kadunamu folámenagilae. Ido

koli kikito numu minamo wenena ya moda no yamuki kolámenagilae.

³⁶ Etito nefa, linate ya namo neyafa, koti koli kikito nomámae, loto ya logimitoma ne. ³⁷ Menefokafo numu minami wenena ya namodoka o fuli lenawamo ne. Ido wenena namodo enawamo ya ma olu kopa fulo gedámenagolowe. ³⁸ Kosinauti lomomo ya nanimone weneloti ka lonowa olunae, loto lomámowe. E'e, nilifi melami we welaloti ka lonowa olunae, loto lomomo ne. ³⁹ Menefokafo nomami wenena muki yauti ma u kopa ámunawae, loto geyeto kiyaba o gedeto kamena nabalo ya muki olu nedi gedenagolowe, loto lomo ka ya nilifi melami we kala lalo kiyami ka ya ne. ⁴⁰ Nalafo namo neyefe loti neyeti, koli kikito numunawamo wenena muki ya omuni kofawa minomo diti minenagilae, loto lomo ka ya Menefo kala lalo kiyami ka ya ne. Ena nanimone kamena nabalo ya olu nedi gedenagolowe, loto ya liye.

⁴¹ Eti loto ya kosinauti kobina ya namo ya minowe, limomu ya Yuda wenena yate koli nosámamiti ka eti loti ⁴² lo minamo, Ena, ama we ya Yosefe nalafo Yesu olafote melafote lele ya lamo geyonima ne. Ido kosinauti lomoma ne, loto limo ya nedito eti loto ya lo minaiye? lae.

⁴³ Eti lato, Yesukafo itibito eti logimami, Linanimonigu ya kolamo nosámamiti etiti ya ádalo. ⁴⁴ We ma aimola siya-mulunauti kolito namodoka enami ya ma minámaiye. E'e, Menefo nilifami yakafa ika o gedagetoko enawamo ne. Wenenawa ya nanimo kamena nabalo ya olu nedi gedenagolowe. ⁴⁵ Polofete yate eti lamo,

Goti aimolakafo wenena muki ka mono api gilib-
inagoliye,
loti ka mono lufuwau (*Ais 54:13*) ya nemo ne.
Yamu wenena ya Menefokafo ka logimito api
gilibami ya kawa kolamo wenena ya namodoka
enagilae.

⁴⁶ Menefo eyamo wenena ya ma minámae. E'e,
Gotidokati lomomo we namo lawokokafo Menefo
eyomo we ya minowe. ⁴⁷ Namu ka ona kula
logimowe. Ma yate namo koli kikito nomamo we-
nena ya omuni kofawa minomo ditiko minenagi-
lae. ⁴⁸ Omuni kofawa minenawamo kobinawa ya
namo ya minowe. ⁴⁹ Linate autibo-kolofatina ya
mika kofo mikalo ya weni-neta kuliya mana oloto
piyaito ya noti minoti folamo ne. ⁵⁰ Nefa, wenena
mate kosinauti lomami kobina nenawamo we-
nena ya folámenagilae. Ya kobinawa namodoka
ama ne. ⁵¹ Omuni kofawa minenawamo kobi-
nawa ya kosinauti lomomo namo nanimo ya
minowe. Yamu ma yate namodokati kobina noti
ya minomo diti minowa-minowa oti minenagilae.
Namo emilane ya kobinaidana ne. Mikau-mikau
wenena omuni kofawa minomo dinawae, loto ya
emilane giminagolowe, loto liye.

⁵² Yamu Yuda wenena linanimonina ka
lodilumu oti eti loti lamo, We ya egaidana oto
emilala lomageto nenumomu liye? lae.

⁵³ Eti lato, Yesukafo eti loto logimami, Namu
ka ona kula logimowe. Linate ya We Kula
namo emilane ido wanune ánenawamo ya omudi
kofawa minenawamo mona ya lunigu mino
gedámenagoliye. ⁵⁴ Ma yate namo emilane

wanune notiko minenawamo wenena ya minowaminowa oti minato nanimo kamena nabalo ya olu nedi gedenagolowe. ⁵⁵ Namō emilane ya kobina kula ne. Ido wanune ya no kula ne. ⁵⁶ Namō emilane ido wanune notiko minenawamo wenena ya namo luneu mino nedengilae. Ido namo yaki amo lunigu mino gedenagolowe. ⁵⁷ Menefo ya minowa-minowa oto nemo we yakafo nilifi melaito lomomo yamu Menefodo metolito mino-mino o minowe. Etito minoneto namo noti minenawamo wenena yaki ayaidana oti namodo metoliti minenawamo ya minomo diti minenagilae. ⁵⁸ Kosinauti kobina ya monawa etito ne: Ya autibo-kolofatina yate mana noti ya minoti folama nefa, namo kobinane ama nenawamo wenena ya minomo diti minowaminowa oti minenagilae, loto ya logimaiye. ⁵⁹ Kawa ya Kapeneyamu numudo mono numugu ya minoto ya logimito api-napi gilibaiye.

Yesu ya omude kofawa minenumo kala olu minami ka

⁶⁰ Eti loto api gilibaito, ya ege melamo wenena yauti wenena so loti koliti eti lamo, Ka ya kolonimo keinaidana oto liye. Ya kema kolinami ne? loti ⁶¹ ya eleka ginaito Yesukafo ya siyumulunau kolito eti loto logimami, Linate ka ya kolamo nosámaife? ⁶² Etiti kolamo ya We Kula namo komu minomo ebato olu itibito idoneto ya omunikafo kotima ya nedi enawamo ne? ⁶³ Ukade atuwa ido emila yakafo omude kofawa minomo dinumo kanuwa ma minámáiye. E'e, omude kofawa minomo dinumo kanuwa ya Goti Ouna lonola ne. Namō ka logimomo ya oudi ido

omudi kofawa minomo dinawamo kanuwa ya ne. ⁶⁴ Nefa, linatedokati wenena liligaleka koli kiki ádo minae, loto logimaiye. Yesu ya koli kikito umámamo ya adeina afimalekati geye fuli loto geyemo idaiye. Ido ayaidana oto kuwolafo anido melenami we yaki eyefe loto eye minaiye. ⁶⁵ Ido ka ma eti loto enu wito limo, Yamu ya eti loto logimoma ne. Wenena ya Menefokafo olu aila wi gedámageto namodoka oti minenawamo ma minámmaiye, loto ya liye.

⁶⁶ Ena kamena yaloti ya ege melamo wenena yauti wenena so loti amo minaido ya minámenune, loti eleka ginaito fulo edae. ⁶⁷ Yamu Yesukafo ege-ege moinamo we tuwelu (12) ya loga o gedeto limo, Linate ayaidana oti fulo nedene, loti lo minafe? liye.

⁶⁸ Ido Saimoni Pitakafo eti loto loumami, Wekolao, kamo fulo kedeitoma kemado unumo ne? Kamo lawokokafo omude kofawa minenamo kala olu minane. ⁶⁹ Lamo ya kamo koli kikito kumuto eti loto koli kumu minonimo ya kamo ya Gotidokati felegaga we minane, loumaiye.

⁷⁰ Loumaito, Yesukafo eti loto logimami, Namokafo linate tuwelu (12) ya luti fiyofa, ido linate yauti ma ya Satanidoka ekeleto minaiye, loto ya logimaiye. ⁷¹ Kawa logimami ya ege-ege moinamo we tuwelu (12) yauti ya we ma kuwolafo anido melenami we Saimoni Isikaliyoti nalafa Yudasi yamu liye.

7

Yesu kunalafo-mota koli kikito umámamo ka

¹ Ena Yudia eballo Yuda wenena yate, Yesu ofenune, loti kudala kiyamo yamu mikanina fulito Galili mikalo yako u yaleka waka oto moinaiye. ² Etito moni minaito, Yuda wenena numuna kolokalo kuwamo foliwa kamenani alitiye. ³ Alitito, Yesu kunalafomota yate eti loti loumamo, Kamo ya aumaka gilibinanimoto neta ma olu oloto piyageto kege melamo wenena yate eyenawae, loto ya eba ama fulito ya Yudia mikalo ya uto gilibo. ⁴ Ma yakafo oloto pinae, lenami ya falukuto minoto lono olunami ya ma minámaiye. Yamu kamo ya lono yaidana olunae, loto kolinanimoto ya uto wenena muki ya olu oloto pi gimageto eyenawae, loti ⁵ kunalafomota yate koli kikito umámoti eti lae.

⁶ Lato, ya Yesukafo eti loto logimami, Linate kamena-kamenau ya neta enune, lotima fa enagilae. Namo kamenane ya oiya o fedámaiye. ⁷ Wenena yate ya linate koli nosámami gimámenagilae. Namo ya monani nosámami ya lo oloto pi gedomo yamu koli nosámami numu minae. ⁸ Linanimoko foliku ya walo. Namo ya kamenane o fedámami, yamu ya oiya eti-mati ya ámunagolowe, loto logimaiye. ⁹ Eti loto Galili mikalo ya minaiye.

¹⁰ Ena kunalafomota komu wato, aiga aimolako umalo pito wiye. ¹¹ Ena foliku ya Yuda wenena kiyaba we yate moni wiliti eti loti logaloga amo, Egaleka minaiye? loti lae. ¹² Ido fa wenena yate amomu momona oti kumomo fimo idae. Yauti liligate, Amo ya we lalo ne, lato ido liligate, E'e, etito minámaiye. Amo ya wenena

koni wi minaiye, loti lafa, ¹³ Yuda we kiyaba we kolini ya koliti ka oloto ádae.

Yesu numuna kolokalo kuwamo foliku ya api gilibami ka

¹⁴ Ena foli kofalau ya Yesukafo ya felegaga kuliyai numuna naba kilalau ya dito ka mono loto api-napi gilibaito, ¹⁵ Yuda we kiyaba we yate, Aiyó, lo kolaiye, loti ya eti loti lamo, Lamo lufuwa numudeu ya idámáima nenako, egalekati oto ka mono monawa ya kolito liye? lato ¹⁶ Yesukafo eti loto logimami, Namo mono api gilibomo ya namodokati minámáiye. E'e, nilifi melami we yalekati ne. ¹⁷ Yamu wenena mate ka mono monawa ama ya Gotidokati nefemo, ido nanimo Yesudokati ne? loti moni wilinawamo wenena yauti Goti kala lalo kiyaido golodenune, loti kolinawamo wenena yate monawa kolinagilae. ¹⁸ Makafo aimola kalaukati kolito lenami we ya aimola kuliya dito minenaiye, loto lenagolifa, namokafo nilifi melami we kuliya dito mine-naiye, loto lomo ya mona ona kulako meloneto, nosámami mona ma ya ukaneu minámáiye.

¹⁹ Mosesekafo ya lo melami ka lo oloto pi gimaima nefa, linedokati ya ma lo melami ka golodamo we ma minámáe. Ena linate nena netamu ya nofenune, loti ya lo minae? logimaiye. ²⁰ Logimaito, ya wenena fa wenena yate eti loti lamo, Kamo ya Satani kimiwelakafo sekamulugau mino kedaiye. Kamo kema kofenae, loto liye? lae. ²¹ Lato, ena Yesukafo eti loto logimami, Namo Sabati foliku neta kofawa lawoko aumane gilibomo yamu oti aiyó, loti lo yaleka

waka kofamo minae. ²² Mosesekafo natige-mota ukanido Goti ainala fukenune, loto logimaima nefa, ya monawa ya Mosesekafo api gilíbámaito, aulafo-kolofala yate aipama ne. Eti logimainako, linate Sabati foliku ya Goti ainala fuko-fuko o minae. ²³ Yamu ya Mosesekafo ka lo melami ya koli fulitotenune, loti ya Sabati foliku ya natige-mota ukanido ya Goti ainala fuko gedeti lonowa ya olu-olu o minae. Eti o minamo namo ya Sabati foliku ya we ma ukana-ana muki ya olufe lo edomo yamu ya nediti ya koli nosámami nomae? ²⁴ Wenena monani kofe ádotima faifa kopa lifima kawa ya ádalo. Kofe lenawado yaloko lalo, loto logimaiye.

Yesu ya Goti ilifi melami we Kilisto nefe? loti loga amo ka

²⁵ Ena Yelusalemu wenena yauti mate eti loti lamo, We ya ofenune, loti lo-lo amoma ya moda ama ya nemo yae. ²⁶ Nedito ka olotoko limo ya mono kiyaba we yate ka lo fuko edámamo minae? Ya monala kolamo ya Gotikafo ilifi melami we Kilisto ne, loti kolafe? ²⁷ E'e, Yesu oloto piyami eba ya koli minoba, Goti ilifi melami we Kilisto fedenami ya ebalá ya kolife ádenagolone, loti ya lae.

²⁸ Etiti lamo yamu Yesukafo ya felegaga kuliyai numuna nabau ya ka mono api gilibi minoto lo faka loto limo, E'e, linate kofe loti neyeti namo oloto piyomo eba ya koli minone, lafa, lomomo ya nanimo sene-muluneuti kolito lomámomo ne. Mona ona kula aboga nemo yakafo nilifi melaito lomomo ne. Ido amomu ya linate kati kife loti

kolámæe. ²⁹ Namó ya aimola muluna kemandauti nilifi melaito lomomo nenako, namo eyefe lo minowe, loto liye.

³⁰ Kawa eti limomu nela wi edenune, loti lafa, kamenala oiya o fedámami yamu ani keina ito fulitæe.

³¹ Ena wenena fa wenena muki yate Yesu koli kikito umuti eti loti lo minamo, We ama yakafo neta kofawa aumala lilibi minami ya Goti ilifi melami we Kilisto o fedenami yakafo we ama olu afima o edeto ya olu oloto pinagolife? loti ya lae.

Yesu nela fi edalo, loti kimiwe gilifi melamo ka

³² Ena wenena mau minamo yate kawa amomu momona oti kumomo fiti lato ya Falisi we yate koliti, Goti yokila ki umu-umu amo we kiyabani we yaki ya lokoli-fakoli oti, Yesu ya nela fi edalo, loti felegaga kuliyai numuna naba kimiwe gilifi melato wamo, ³³ yamu Yesukafo eti loto limo, Namó kamena lina efema linateki minoto nilifi melami we minaidoka itibinagolowe.

³⁴ Itiboneto, linate namomu moni wiliti olu oloto piti neyámenagilæe. Ido uto minenado ya linate ma ámunagilæe, logimaiye. ³⁵ Logimaito, Yuda wenena yate eti loti lokoli-fakoli amo, Wewa ya egaleka wageto monila wilito olu oloto piyámenumo ka liye? Yuda wenenate Giliki mikalo minomo wadoka ya uto Giliki wenena ka mono logiminae, loto kolito life? ³⁶ Monine wiliti olu oloto piti neyámenagilæe, loto, ido unado yalo ya ma ámunagilæe, loto limo ya egaidanamu liye? loti ya lokoli-fakoli æe.

Yesu koli kikito umunawamo ya no fiyawa yaidana enawamo ka

³⁷ Ena Yuda wenena yate foli minomo diti mino fuli lenune, loti wenena mau naba-naba witi minato, Yesukafo nedito minoto ka auma wito limo, Ma yate nomu kolinawamo ya namodoka oti nenawae. ³⁸ Ido ma yate koli kikito numu minenawamo yamu ka mono lufuwanina yau eti loti wiyamo,

Yaidana amo wenena ya no fiya yaidana oto seni-mulunigu olu oloto pi gedageto no yaidana oto lumutoko minenagoliye,

loti ya wiyamo ne, loto ³⁹ kawa limo ya Ouna yamu liye. Ido monawa etito ne. Yesu koli kikito umamo wenena ya Ouna Felegaga giminae, loto ya Yesu kamena yalo ya kosinau lamerala lulau ya itibito idámainako, ya Ouna lomámami ne.

Yesumu koliti fokiti u filiga-aliga amo ka

⁴⁰ Ido wenena ya ka ya kolagu yauti mate Yesumu eti lamo, Amo ya polofete yama ona ne, lato ⁴¹ ido mate, Amo ya Gotikafo ilifi melami we Kilisto ne, lato, ido liligaleka yauti mate, Fulitalo. Kilisto ya Galili mikalo oloto pinami nefe? E'e, ⁴² Kilisto ya Defiti numuna atela Betelehemu yalo Defiti ufa fiyami wenena yauti oloto pinagoliye, loti ka mono lufuwau ya eti loti wiyamoma ne, loti lanako, ⁴³ wenena muki ya amomu ka ailo-ailo loti foki filiga-aliga oti, ⁴⁴ liligate nela ofenune, loti lafa, ani keina ito fulo edae.

Yuda kiyabani we yate Yesu koli kikito umámamo ka

⁴⁵ Ena felegaga kuliyai numuna naba kimiwe ya Goti yokila ki umamo we kiyabani we ido Falisi we minado ya itibiti wato, loga o gedeti lamo, Linate nediti olámoti faifa ae? loti loga ato, ⁴⁶ kimiwe yate ka itibiti lamo, Ena, wewa ka limo yaidana oti komuma ádamo nenako, loto olámoto faifa one, lato, ⁴⁷ Falisi we yate ka itibiti logimamo, Linate yaki ya koti wiyaiife? ⁴⁸ Kiyaba we wenaba yauti ido Falisi we lamodokati ya ma koli kikito umobe? ⁴⁹ E'e, ya ma eti ámonimo nefa, wenena fa wenena mau minamo yama lo melami ka ya kolámoti, Goti omunalo u kopa unawamo wenena yamako koli kikito umae, loti ya lae.

⁵⁰ Eti lato, ena koinanibo we ma Nikodemusi ya komu Yesu nedo wimo we ya eti loto logimami, ⁵¹ Linate we ma monala ya loga o edeti kolámoti, ido monala nosámami eyámoti lifima ka logiminawamo yamaidana iye. Eti alo, loto lo melami ka lufuwa wiyagu yau eti loto nemo nefe? Etito minámaiye, lito, ⁵² koinalafomota yate ka eti loti itibiti lamo, Ena, kamo yaki Galili mikaloti abe? Ka mono lufuwau ya katoto kolo. Polofete ya Galili mikaloti oloto piyámenawamo ne, loto nemo ya kolo, loti lae. [⁵³ Eti loti upatoti numunigunumunigu wae.

8

Kume-ugele wena ma Yesu nedo ilimiti amo ka

¹ Ena Yesu ya Olifi mowalo ya dito minaito, ² ko lito yaloti itibito felegaga kuliyai numuna naba kilalau idaito, wenena mate amodoka oti mau wiyato, yalo amedoto minoto ka mono

logimito api gilibaito, ³ lo melami ka api gilibi-gilibi amo we ido Falisi we yate wena ma kume-ugele no minaido eyeti olu oloto piti Yesu nedo ilimiti uti olu omunido nedi edeti ⁴ Yesu eti loti loumamo, Api lilibanimo we, wena ama yakafo kume-ugele no minaido eyeto olu oloto piyone. ⁵ Yamu Mosesekafo wena yaidana enawamo ya kifanakafu gini folalo, loto lo melami ka yamo lolomaiye. Ido kamodokati ya nediye loto ne? loti ⁶ ya faifa eti loti loga o edeti, ka olu yaida-amaida kama lagetoma ya ligiya lo edenune, loti kepa meleti lae. Eti lato, Yesukafo kuba wito anakafu mikalo ya lufuwa wiyaiye.

⁷ Lufuwa wi minaito, loga-miga o edato, amo ya nedito eti loto logimami, Linate yauti ma lifimala minámageto minenami we yakafo apito kifanakafu ofageto ya ofalo. ⁸ Eti loito kofa kuba wito mikalo ya lufuwa wiyaiye.

⁹ Ena amote kala koliti kiyabani we we kilofu ya komu wito eyeti lawoko lawoko ege uti u fuli lato, wena ya Yesu omunalo aimolako ya minaiye.

¹⁰ Ena Yesu ya nedito loga o edeto limo, Wena, egaleka wae? Lifima ka ma lokomámamo nefe? lito ¹¹ wenawa yakafo limo, Wenaba, ma minámaiye, lito ya Yesukafo limo, Ena namo yaki lifima ka ma lokomámenagolowe. Kamo ya itibito uto mona nosámami ya kofa melámo, loumaiye.]

Yesu ya wenena mikau-mikau laminate nemo ka

¹² Ena Yesukafo wenena ka ma mene oto logimami, Namu wenena mikau-mikau ya lamenani minonako, ma namo nege-nege moninawamo ya

sinidigu ya moinámenagilae. E'e, omuni kofawa minenawamo lamenawa ya mino gedenagoliye, liye. ¹³ Lito, Falisi we yate eti loti loumamo, Ama ya kamo kaimo monaka lo oloto melanimo yama kolonimo kula minámaiye, lato, ¹⁴ Yesukafo eti loto logimami, Namó ya omo ebalekati ido unamo ebaleka ya monawa koli minonako, namo nanimo monane lo oloto meloneto kulawa o minaiye. Linate ya omo ebalekati ido unamo ebaleka ya monawa kolámoti koli kopaitae. ¹⁵ Linate lifima ka lo-lo o minamo yakafo atuwa o minaiye. Namó ya lifima ka ya oiya ádenamo ne. ¹⁶ Nefa, ido ma lenae, loto lenamo ya moda ona kula lenamo ne. Namó lifima ka ya nanimoko lenamo minámaiye. E'e, Menefo nilifi melami yakafo ane olu faka lagetó lenamo yamu kula enagoliye. ¹⁷ Ido linanimo lo melami ka lufuwatigu yau eti limo, We lele yate we ma monala lo oloto piyaitoma kula ne, loto ya lufuwau yau nemo ne. ¹⁸ Yamu ya namo monane lo oloto pionyeto ido Menefo nilifi melami yakafo ayaidana oto monane lo oloto pi minaiye, loto ya liye.

¹⁹ Ka ya eti loto logimaito, amote loga o edeti lamo, Mekafo ega ya ne? lato ya amokafo logimami, Linate namo neyefe ádanako, Menefo ayaidana oti kolife ádae. Namó ya neyefe lamo neko Menefo yamuki kolife lagi ne.

²⁰ Eti loto Yesukafo felegaga kuliyai numuna nabau ya kifana melamo koukame negu eba mau ya ka mono logimito ka ya liye. Ena kamenala oiya alitámami yamu ya ani keina ito nela numugu ya fulo edámae.

Uto minenado ya linate ámunagilae, loto Yesukafo limo ka

²¹ Ena Yesukafo mene oto eti loto logimami, Namu fulo gedeto woneto linate namomu moni wiliti ya lifimaniki minoti fulunawamo ne. Namu uto minenado ya linate ámunagilae, lito ²² Yuda wenena yate lamo, Namu unadoka ya ámunagilae, loto limo ya nedito ya liye? Aimola nedala oluto fulunagolo lifemo? lato, ²³ Yesukafo eti loto logimami, Linate ya wakati minae. Namu ya yalekati minowe. Linate ya mika amaloti minafa, namu ya mika amaloti minámowe. ²⁴ Yamu ya lifimaniki ya minoti fulunawamo ne, loto ya logimomo ne. Namu minomo ama ya monane logimi-gimi omo ya koli kiki ádenawamo ya lifimani faifa mino gedageto fulunagilae, loto ya liye.

²⁵ Eti lito, ya amote loga o edeti lamo, Ena, kamo kema minane? lato, Yesukafo logimami, Lono aipodoti logimi-gimi omo aya efe ya ne. ²⁶ Namu ya linate lifimani ido keinani yamu ka mumudi olu minofa, nilifi melami we yakafo aimola ka ona kula lo-lo o minaito, nanimo ya amo welauti kolodo ya mikalo amalalo lo oloto melowe, loto liye.

²⁷ Kawa ya Melafomu eti loto logimaifa, amo yate kolife ádae. ²⁸ Yamu Yesukafo enu wito eti loto logimami, Linate We Kula namo yá yofolo nofoti olu akaiya faka lo nedanawado ya monane kolife lenagilae. Ido nanimone senemuluneuti kolito neta ma ámoto, Menefokafo api nilibami kawa ya lo minomo yaki ya kolife lenagilae. ²⁹ Nilifi melami we ya namodoka mino nedaito,

namo kamena-kamena neta oneto kolami lalo imo yamu namo ma fulo nedámaiye, loto ³⁰ ka eti lo minaito wenena mumudi koli kikito umae.

Ka ona kula yakafo efili ledami ka

³¹ Ena Yesukafo koli kikito umamo Yuda wenena eti loto logimami, Linate ya namo kanelo moni minenawamo ya namo nege moinamo wenena kula minenagilae. ³² Etiti minoti ka ona kula ya kolife lato, aya kawa ona kula yakafo efili gedenagoliye, loto liye. ³³ Eti lito, amote ka itibiti eti loti loumamo, Lamo Abalahamu ufa fiyami wenenala minonimo ya ma nela wi ledato minámoninako, kamo efili gedenami ne, loto lanimo ya nedito lane? loumae.

³⁴ Loumato, Yesukafo ka itibito eti loto logimami, Namu ka ona lema logimowe. Ma yate nosámami mona melamo ya monawa yakafo nela wi gedaito, nelalo kouba-naba o minamo yamu lowe. ³⁵ Nela wi gedami wenena wenabani numuna ebalalo ya kamena-kamena kiyaba oti minomo idámenagilae. E'e, Nalafo ya Melafo numuna ebalalo ya kamena-kamena minowaminowa oto minomo dinagoliye. ³⁶ Yamu ya Nalafo namo efili gedonetoma linate ona nela wi gedámageto minenagilae.

³⁷ Linate Abalahamu ufa fiyami wenenala minamo ya moda koli minowe. Etiti minafa, namo kane ya linatedoka kopopo o-o minainako, nofo fulunune, loti lo-lo o minae. ³⁸ Namu Menefodoka neta eyomo ya lo-lo o minowe. Ido linate linanimotina metibodokati neta koliti ya o-o minae, loto logimaito, ³⁹ lamo metefo Abalahamu ne, loti ka itibiti loumato, ya Yesukafo eti loto logimami,

Linate Abalahamu ufa fiyami wenenala kula minamo neko amo monala yaidana oti mele minagi ne. ⁴⁰ Nefa, Gotidokati ka ona kula kolomo logimi minomo ya linate nofenune, loti lo minae. Neta yaidana Abalahamukafo ámami ne. ⁴¹ Linate ya linanimo metibo kanulalo ya egeto meleti leya wi-wi o minae, lito ya amote eti loumamo, Kopa kanudoti oloto piyonimo minámaiye. Metefo lawoko Goti ne, lato, ⁴² Yesukafo eti loto logimami, Namó ya Gotite minoidoti lomomo ne. Nanimo sene-muluneuti kolito lomámomo ne. E'e, amokafo nilifi melaito lomomoma nenako, linate metibo ya Goti nemo neko, seti-muludi ya namo nomagi ne.

⁴³ Nediti ya ka lomo ya kolife ádo minae? Namó ka lomo ya linate ogofuti kolámamo yamu ya kolife ádo minae.

⁴⁴ Linate metibo Satani wenenala minoti, metibo kolami mona ya meyalo melenune, loti koliti minae. Amó ya kana afimaukati gini fulumo idami we ya minaiye. Ido siya-mulunau ka ona ma minámainako, ka ona kula koli fulitami we ya ne. Amó ya ka suki we ido suki aboga minami yakafo aimola monala ya meletó ka suki lo-lo o minaiye. ⁴⁵ Ido namó ya ka ona kula logimi-gimi o minofa, linate kane ya koli fuló minae. ⁴⁶ Linatedokati mate namó lifimane lenawamo ya fowe loti ádenagilae. Namó ka ona kula logimomo ya nediti koli kikito nomámae? ⁴⁷ Wenena ma Goti wenenala minamo yate ka limó moda koli minae. Linate Goti wenenala minámanako, kala koli fuló minae, loto ya liye.

Namó Abalahamu oloto piyámaito minomo

wema minowe, loto Yesukafo limo ka

⁴⁸ Eti lito, Yuda wenena yate ka itibiti eti loti ya loumamo, Kamo Samalia we ma Satani kimiwela seka-mulugau dito minaiye, loto ya ka ona lo minobe? lato, ⁴⁹ Yesukafo ka itibito eti loto logimami, Satani kimiwela sene-muluneu minámaiye. E'e, namo Menefo kuliya olu faka lo minofa, linate ya namo kuline ya oto lumuti fulo minae. ⁵⁰ Namo nanimo kuline dinaiye, loto ádowe. Makafo kuline olu faka lo nedename ya iya meleto olufe lenami we ne. ⁵¹ Namo ka ona kula logimowe. Ma yate namo kane olu mine-nawamo wenena ya folámenagilae. E'e, moda minowa-minowa oti minomo dinawamo ne, loto ya liye.

⁵² Eti lito, Yuda wenena yate eti loti loumamo, Kamo Satani kimiwela seka-mulugau mino kedami ya oiya ona koli minone. Abalahamu moda folami ne. Ido polofete ya ayaidana oti folamo ne. Ido kamo eti loto lanimo, Namu kane olu minenawamo wenena ya folámoti, minowa-minowa oti minenagilae, loto lanimo, ⁵³ ya autefo-kolofate Abalahamu wenaba lakoma folamima nenako, kamo ya olu afima edenae, loto labe? Ido polofete ya ayaidana oti folamo ne. Kamo nedito kaimo kulika oluto di minane? loti ya lae.

⁵⁴ Eti lato, Yesukafo ka itibito eti loto logimaiye. Namu nanimo kuline olu faka lonetoma ya kuline u fa neta enagoliye. Menefo yamu Gotite ne, loti lamoma ya amokafo kuline olu faka lo minaiye. ⁵⁵ Linate amo ya kolife ádae. Namu ya kolife lo minowe. Yamu namu ya kolife ádowe, loto lomo

neko, ya linate yaidana minoto ka suki logi ne. Ido namo ya kolife loto kala olu meyalo meleto moni minowe.

⁵⁶ Autibo-kolofati Abalahamukafo ya namo kamenane alitagetu kenae, loto lalo koli minami ne. Ido minoto kamena alitito koto alikani ima ne.

⁵⁷ Eti lito, Yuda wenena yate loumamo, Kamo melegeka fifti (50) ya olu fulámaninako, kamo Abalahamu eyanimu nefe? Olo, lato, ⁵⁸ Yesukafo logimami, Namu ona lema logimowe. Namu Abalahamu oloto piyámaito minomo wema minowe, loto liye.

⁵⁹ Eti limomu kifana oluti ofenune, loti lafa, felegaga kuliyai numuna nabau yati ya falukuto u yau amau oto feka lumuto wiye.

9

Omuna likami we ma kala

¹ Ena Yesukafo ya kanudo uto we ma olafo mulunauti omuna likami olu oloto pito eyaito, ² ege-ege moinamo we yate loga o edeti lamo, Api lilibanimo we, kema lifimalakafo omuna likami ne? Ama ya aimoladokati nefemo, ido olafo melafodokati ne?

³ Eti lato, Yesukafo eti loto logimami, E'e, aimola lifimala ido olafo melafo lifimanina yalekati ya minámaiye. Goti aumala monala amodoka oloto pinaiye, loto neta etito oloto pito ne. ⁴ Fo lito minonido ya nilifi melami we lonola oluto minokele. Sinidenami ya lonola olunumo kamenawa fuli lenagoliye. ⁵ Namu mikaleka minomo kamenalo ya namu wenena mikau-mikau ya lamenani minowe, loto liye.

⁶ Eti loto ya mikalo ketufu oto kululu wito we omuna likami ya omunalo fili edaiye. ⁷ Fili edeto ya eti loto ilifi melami, Kamo ya Silowamu nofugu ya uto noku wiyo, loto loumaiye. No Silowamu ya Yuda kanidokati Ilifi Melamile, loti ya kuliya monawa ya nemo ne.

Ena wewa ya uto noku wito omuna kaiye. Omuna koto wenenala minado ya itibito aiye.

⁸ Itibito ami wewa komu wako lo gede-gede imo we ya koliti wenenawa yate muki oiya eyeti loga-loga oti lamo, Mikalo amedoto minoto wako lo lede-lede imo wema ya nefe? lato, ⁹ liligate lamo, Moda ya nemo yae, lato, ido liligate, E'e, yamaidana ailo ma ne, lato, ya aimola auma wito limo, Namu yama ya minomo yae, liye.

¹⁰ Eti lito, loga o edeti eti lamo, Kamo egaidana oto omuga falatane? lato, ¹¹ amokafo itibito logimami, Wema kuliya Yesu yakafo mikalo ketufu oto kululu wito omunelo fili nedeto ya eti loto lonomami, Kamo Silowamu nofugu ya uto noku wiyo, lito uto noku wiyoneto omune falatiye. ¹² Eti lito, loga o edeti lamo, We ya egaleka minaiye? lato, Ya namo kolámowe, loto ya liye.

¹³⁻¹⁴ Ena Yesukafo kaba kululu wito omunalo fili edaito, omuna falatimo ya Sabati foliku ya neta eti iye. Yamu ya omuna falatimo we ya Falisi we minado ya ilimiti wato, ¹⁵ Falisi we yate ayaidana oti loga o edeti lamo, Kamo egaidana oto omuga falatane? lato, ya amo eti loto logimami, Amo ya omunelo kaba ya fili nedaito, namo ya uto noku wito omune komo ne, liye. ¹⁶ Eti lito, Falisi we yauti mate eti lamo, We ya Sabati foli olu kopaitami ya Gotidokati

minámamiye, lato ya mate lamo, Amo ya nosámami neko, neta yaidanama etito olufe ádagí ne. Eti loti ka lodilumu oti lae.

¹⁷ Yamu ya omuna falatimo we ya kofa loga o edeti lamo, Omuga olu falato kedami yamu kaimoka ya amo yamu nediye loto koli minane? lato, amokafo limo, Polofete ne, loto liye.

¹⁸ Ena Yuda wenena yate eti loti lamo, We ama ya omuna likaito minaimakafo omuna falatiye, loti ya ona lafemo, ido suki lae? loti kani ligi-ligi kiti olafote melafote luni fiyato aito, ¹⁹ loga o gedeti lamo, Linate natiboma kedami kamenaloti omuna likaiye, loti lo minamoma ama ya nefe? Etito minaima egaidana oto omuna falatiye? loti loga o gedae. ²⁰ Loga o gedato, olafote melafote yate ka itibiti eti loti lami, Natefo ya amaló nemo ya koli minoiye. Ido kedami kamenaloti omuna likami yaki koli minoiye. ²¹ Ido egaidana oto omuna kaife? Ido kemakafo omuna olu falato edaife? Ya we ya kolámoiye. Kipawa ya naba ditaima ne. Aimola loga o edato monawa logi-maneyo, loti lami ²² ya Yuda wenena yamu koli gimaito eti laiye. Ya koli gimami monawa etito ne: Yuda wenena yate komu ka eti loti lokoli-fakoli lamo, Mate Yesu yamu Gotikafo ilifi melami we Kilisto ne, loti lenawamo ya ka mono kolagu yauti fulo feka o gedenune, loti lama ne. ²³ Yamu ya olafote melafote ya koli gimaito, eti lami, Amo ya naba ditami ne. Aimola loga o edalo, loti ya laiye.

²⁴ Yamu omuna komu likami we ya kofa lula fiti eti loti loumamo, Kamo Goti kuliya olu faka loto ka ona lolomo. Wewa ya monala koli minone. Amo we nosámami ne, lato, ²⁵ eti loto logimami,

Amo ya we nosámami nefe? Ido lalo nefe? Ya ma kolámowe. Omune likoto minomakafo omune falatomo netawa lawoko ya kolife lo minowe, loto logimaiye.

²⁶ Eti logimaito, ilulu kuti loga o edamo, Nedi-nedi o kedaiye? Egaidana oto omuga olu falatiye? lato, ²⁷ amokafo eti loto logimami, Namu logimoma ya linate kolámae. Nedito kofa logimoneto kolinune, loti lo minae? Linate yaki ege me-lunune, loti lo minafe? Olala! logimaiye.

²⁸ Eti lito, olu leke-make o edeti eti loti lamo, Kamo ya ege melanimo we minane. Lamo ya Mosese ege moinonimo we ya minone. ²⁹ Mosese ya Gotikafo ka loumami ya koli minoba, we ama ya yaukati amaukati oloto pito aife? Ya ma kolámone, loumae. ³⁰ Eti lato, we yakafo ka itibito eti loto logimami, Omune olu falatimo we ya yaukati aife? Amaukati aife? Oloto pito ami ya kolife ádone, loti lamo ya ka manidigu minámaito lafe? ³¹ Lamo Goti yakafo nosámamo wenena ka lenawamo ya kolámami ne, loto ya koli minone. Ido ma yate Goti koli umuti welalo golodoti moni minenawamo wenena ya ka lenawamo moda koli minami ne, loto yaki koli minone. ³² Yamu we kemakafo we ma omuna likami oloto pito nemo ya omuna olu falatiye? Ka yaidana ka mika oloto piyaigu akaimati kolámoto minomo idonimo ne. ³³ Wewa ya Gotidokati lomámami neko, lono yaidana olámagi ne, loto logimaiye.

³⁴ Eti logimaito, amote eti loti loumamo, Okafo mekafo kopa moniti kedamo kamoki u ayaida animo yakafo ka mono api lilibinae, loto labe? Olo, loti ya itufu fulae.

Yesu koli kikito umámenawamo ya omuni likami minenawamo ka

³⁵ Ilifato, ya Yesukafo kolito olu oloto pito loga o edeto limo, Kamo We Kula koli kikito umu minabe? lito, ³⁶ wewa yakafo limo, Wenabao, kamo kemamu lane? Nilibageto eyefe loto ya koli kikito umunae, lito, ³⁷ Yesukafo eti loto loumami, Kamo moda kotanimo yae. Ka lokomomo ama ya minomo yae, loto loumaiye. ³⁸ Eti loumaito, wewama yakafo eti limo, Wekolao, namo koli kikito komowe, loto ounalula-kala ya umaiye.

³⁹ Ena Yesukafo eti loto limo, Namu wenena lifima itibito giminae, loto mikalo lomomo ne. Yamu ya wenena mate omude likaiye, loti kolamo wenena ya omuni olu falato gedenae. Ido omude moda falatotaiye, loti kolamo wenena ya omuni faifa likoto minenaiye, loto ya liye. ⁴⁰ Eti loto lito, Falisi we liliga adu minamo yate koliti ya eti lamo, Aiyo, lamo omude likami minogeto labe? lato, ⁴¹ Yesukafo eti loto logimami, Linate omuni likami minamo neko, lifimatina minámagi ne. Nefa, linanimotina ya lamo omude moda falatito minone, loti lo-lo amoma nenako, lifimatina mino gedenagoliye, loto ya logimaiye.

10

Yesu ya sipisipi kiyabani we lalo nemo ka

¹ Ena Yesukafo ka ma eti loto logimami, Namu ona lema logimowe. Makafo sipisipi kilanigu dinae, lotoma, kanudo idámoto maleka kila ko-falalo dinami ya ugele we ido neta kopa olami we ne. ² Ido kanudo efe loto dinami we ya sipisipi kiyabani we ne. ³ Amo o fedenami ya kanu kiyaba

we yakafo eyeto kanu wi edenagoliye. Kanu wi edageto sipisipi yate nola lebona kolato aimola sipisipila ya kulini loto lu fito kilauti gilimito lumunagoliye. ⁴ Gilimito lumuto olu komu mele gedeto wageto nola lebona ya kolanako, ege unagilae. ⁵ Etiti ege unagilafa, ido we kofawa makafo lu finami ya ege ámunagilae. Amo nola lebona ailo nenako, amodokati koli unagilae, loto ⁶ ka asa wito eti loto logimami ya nena netamu liye? loti kani ligi-ligi kiyae.

⁷ Kani ligi-ligi kiyamo yamu Yesukafo ka enu wito eti loto logimami, Ka ona kula logimowe. Sipisipi dinawamo kanunina namo ya minowe. ⁸ Namu oloto piyámomo kamenalo komu oloto piyamo we ya ugele we, neta-mata olu kopaitamo we minafa, sipisipi yate kanina kolámamo ne. ⁹ Kanu ya namo ya minowe. Namodo dinawamo wenena ya olu omuni koneto ya uti oti weni-neta olu oloto piti ya noti minenawamo ne.

¹⁰ Ugele namo we yate giniti olu kopa o gedeti ugele oluti koli unune, lotiko o fede minae. Ido namo ya ouni-luni-kani kofawa olu gimoneto laloko minenawae, loto oloto piyowe. ¹¹ Namu ya sipisipi kiyabani we lalo minowe. Kiyaba we lalokafo sipisipi kiyaba o gede minoneto nofo fulunawae, loto ya fa kiyaba o gede minowe. ¹² Sipisipi aboga minámami we ya kifana meinawa yamuko kolito kiyaba o gedainako, yamu kofukuti kula fadena o fedenami ya wewa eyeto sipisipi ya fulu gedeito koli unagoliye. Koli wageto, kula fadenakafo ya oto sipisipi ya ginito olu upatenagoliye. ¹³ Eti enami we ya meinala

yamuko lonola olainako, sipisipi yamu kala ki gimámoto koli unagoliye.

¹⁴⁻¹⁵ Namo ya sipisipi kiyabani we lalo minowe. Menefokafo namo neyaito ido amo eyoneto koli filiga-filiga o-o minoiye. Ido ayaidana oto namoki ido sipisipineki koli filiga-filiga o-o minone. Yamu ya namo sipisipi kiyaba o gede minoneto nofo fulunawae, loto ya fa kiyaba o gede minowe.

¹⁶ Ena namo sipisipine ma so loti minamo ya kila amauko ma minámæ. Maki lakoina gilimito oneto none lebona ya kolinagilæ. Etito sipisipi ya mau lawoko wi gedoneto ya kila lawoko ido kiyaba we lawoko etito oloto pito minenagoliye.

¹⁷ Namo oto meletto omo ya fulito fulunagolowe. Yamu Menefokafo siya-muluna numu minaiye. Namo oto meletto omo ya fulito fuluto kofa nedito minenagolowe. ¹⁸ We mate faifa nofo folámenagilæ. E'e, nanimo kane lalo kiyodo ya fulito fulunagolowe. Namo fuluto ido nedito enamo aumane moda mino nedaiye. Eti loto Menefokafo lonomami ne, loto ya liye.

¹⁹ Eti lito, Yuda we yate koliti kofa lodilumu oti ²⁰ minaguti mumudite eti loti lamo, Amo ya Satani kimiwelakafo siya-mulunau idaito ouna u kopa wimo we ya ka limo ya nediti koli minae? lato, ²¹ ido mate eti lamo, Satani kimiwela mino edenami yakafo ka yaidana ádenagoliye. Ido Satani kimiwela makafo we ma omuna likami ya olu falatenami nefe? lae.

Yuda wenena muki ya Yesu kuwolafo builamo ka

²² Ena Yuda we yate felegaga kuliyai numuna naba lusa kiyamo foli kamenawalo ya epe limo kamenawa fedaito ²³ ya felegaga kuliyai numuna naba ogona-agona oti kolokalo numuna yaidana oti kuwamo anawaleka ya kuliya Solomoni Kilalau ya Yesu uto oto monito minaiye.

²⁴ Moni minaito, Yuda wenena yate olu ogona o edeti eti loti loumamo, Kamo nedito kamena fana ya monaka olu falukageto kate lele ki minone? Kamo Gotikafo ilifi melami we Kilisto minotoma, lo oloto meletu lolomomo, lato, ²⁵ Yesukafo ka itibito eti lotu logimami, Namu moda logimitomoma nefa, ya linate koli kiki ádae. Namu Menefo kuliyalu lono olu-olu o minomo yakafo monane lo oloto gimi minaifa, ²⁶ linate ya namu sipisipine oti minámanako, koli kikito nomámae. ²⁷ Namu sipisipine yaidana oti moni minamo wenena ya namu none lebona kolato ya geyefe lo minoneto nege moni minae. ²⁸ Nege moni minato, omuni kofawa minowaminowa enawamo mona olu gimoneto u kopa ámuti moda minomo diti minenagilae. Ya wenena ya namu aneloti makafo apasoto olunami ya ma minámaiye. ²⁹ Menefokafo namodo minenawae, lotu olumo nomami we yakafo wenena ido neta-mata muki ya olu afima o gede fuli lo minainako, ma yate Menefo anauti apasoti olunune, loti enawamo ya ogoufámenagilae. ³⁰ Namu ido Menefo ya lawoko minoiye, lotu liye.

³¹ Eti lito, Yuda wenena yate kofa kifana nuba oti ofo fulunune, loti ato ³² Yesukafo eti lotu logimami, Lono lalo neta mona-mona Menefo aumalalo oloneto ya eye minamo lonone lalo ologu

yauti ma nena neta yamu kifanakafo nofenune, loti lo-lo o minae? loto loga o gedaiye.

³³ Loga o gedaito, Yuda we yate ka itibiti eti loti loumamo, Lono lalo olu-olu animo yamu minámaiye. Kamo faifa wenena makafo namo Goti minowe, lo-lo o minanimomo ya Goti kamana kiyane. Yamu ya kifanakafo kofenune, loto lo minone, loti ya lae.

³⁴ Eti lato, Yesukafo ka itibito eti loto logimami, Gotikafo lo melami kala linate gimaigu yau eti limo,

Linate Goti yaidana oti minae, loto ya nanimo loma ne,

loto ka mono lufuwau (*Sng* 82:6) nemo ka ya kolámafe? ³⁵ Yamu ka mono lufuwau ka nemo ya u kopa ámenagolinako, Gotikafo linate Goti yaidana oti minae, loto kala kolamo we ya logimainako, ³⁶ namo ya Menefokafo oluto fele fulo nedaito, lumuto mikalo minomomo ya Goti Nalafo minowe, loto logimomomo yamu linate Goti kamana kiyane, loti ya nediti lae?

³⁷ Neta o-omo ya linate eyamo ya Menefokafo o-o imomaidana ámonetoma ya namo koli kikito nomámalo. ³⁸ Ido netawa o-oneto ya neyama nefa, koli kikito nomámotima ya neta kofawa aumala gilibomo yalekama koliti ya neyefe lalo. Neyefe lenawamo ya Menefokafo luneu mino nedaito, ido namo ayaidana oto amo lulau mino edomo mona ya kolife lalo, loto liye. ³⁹ Eti lito, nela numugu fulo edenune, loti afa, amo fulo gedeito wiye.

⁴⁰ Uto kofa Yodani no wela filigaleka afula Yonikafo komu apito wenena noku wi gedaido

yalo uto minaiye. ⁴¹ Yalo minaito, wenena mukite minaido ya u fedeti ka eti loti lamo, Yoni ya Goti aumala lilibami neta mona olu oloto piyámaifa, wewa amamu kala limoma muki ya ka ona kula ne, lato, ⁴² mika yalo ya wenena mukite Yesu koli kikito umae.

11

Lasalusi folami ka

¹ Ena Betani numudo ya we ma kuliya Lasalusi ya neta kilito onaido ya Maliate atelafo Matate numuni meya yalo ya ne. ² Komu Malia yakafo ladanuwa imo nowala ya Wekola fili edeto manena yowalakafo kiyanalo kilili edami wena emonala Lasalusi ya neta kilamima nenako, ³ yamu kunalafo atelafo lele yate Wekolao, seka-muluga umanimo wema moda neta kili minaiye, loti ka ya Yesudoka fulaito ya wiye.

⁴ Eti loti fulaito, Yesukafo kawa kolito ya eti loti limo, Netawa kilami ya fulunami neta kilámaiye. E'e, netawa fede umami ya Goti aumala gilibageto eyeti Goti kuliya olu akaiya enawae, loto fede umaiye. Ido yako minámaiye. Netawa kilami yakafo Goti Nalafo namo ya aumala ya giliboneto kuline olu faka lenawae, loto ya liye.

⁵ Ena Yesu ya Matale, kunalafole, Lasalusile ya siya-muluna gimito, ⁶ ido neta kilami kawa ya kolito, minaido ayalo ya fo kamena lele fa minoto, ⁷ aiga ya eti limo, Yudia mikalo itibito wokele, loto ege-ege moinamo we logimaito, ⁸ eti loti loga o edamo, Api lilibanimo we, Yuda we

yate komu yaloma kifanakafo kofenune, loti lamo yama nenako, kamo nedito kofa itibinune, loto lane? loti loga o edae.

⁹ Etiti loga o edato, Yesukafo ka itibito logimami, Mate ledafe, folilofe ido lunagafe ya moninawamo wenena ya mikaleka ama lamedo moinanako, moda uteba-ateba ginámenagolifa, ¹⁰ ido ma ya luwaila moninawamo ya lamena minámainako, uteba-ateba gininagoliye, loto logimaiye.

¹¹ Ena ka ma enu wito eti logimami, Yowote we Lasalusi oku onami ya uto eku enagolowe, loto logimaiye. ¹² Eti logimami yamu ege-ege moinamo we yate eti loti loumamo, Wekolao, oku onenami ya neta kilami moda faka lenami ne, loti lamo, ¹³ ya Yesu ya Lasalusi folami yamu logimaifa, ido oku ona onamimu liye, loti kolife ádanako, ¹⁴ yamu Yesukafo ka lo oloto ito logimami, Lasalusi ya moda fulutaiye. ¹⁵ Ido linate koli kiki lenawae, loto namo uto yalo minámoneto folaito, ya linatemu kolito senemulune lalo iye. Moda amodoka wokele, loto logimaito, ¹⁶ ido Tomasi kuliya ma Didimusi yakafo Yesu ege-ege moinamo we liliga ya eti loto logimami, Amoki fulunuge, lako wokele, loto ya logimaiye. [Wewa kuliya ya Giliki wenena kanidokati ya Didimusile, loto nemo kuliya monawa ya lobe kipale, loto ne.]

Yesu ya nedinumo ido kofawa minenumo aboga ya nemo ka

¹⁷ Ena Lasalusi kono ukana kaleku mele edamo ya fo kamena fo (4) ya wito Yesu u fedeto ya kawa kolaiye. ¹⁸ Ena Betani numuna ya Yelusalemu

minomo lomaido adu kilomita tili (3) ya kofala ma yalo ya nenako, ¹⁹ Yuda wenena mukite Matate Maliate gemonani folami yamu afele uto geyenune, loti wae.

²⁰ Wato, ena Yesu o fedaiye, loti lamo ka ya Mata kolito, Malia ya numugu fa minaifa, ido amo ya uto kanudo katula enae, loto wiye. ²¹ Uto katula oto ya eti loto loumami, Wekolao, kamo amalo minanimo neko, nemonane folámagi ne. ²² Ido oiya ama kamo ya neta yaidana neta yamu Goti loumageto moda kumunamima ne, loto ya koli minowe, loto loumaiye.

²³ Loumaito, Yesukafo eti loto loumami, Kemonaka ya moda kofa nedinagoliye, loumaito, ²⁴ Matakafo eti loto loumami, Aiga kamena nabalo ya wenena folaguti nedinawamo kamenalo ya kofa nedinami ya koli minowe, lito ²⁵ Yesukafo loumami, Itibiti neidamo ido omuni kofawa minamo aboga ya nanimo ya minonako, ma namo koli kikito numunawamo yate fulunawafa, ayawa ya moda kofawa minomo dinagilae. ²⁶ Ido ma yate omuni kofawa minoti koli kikito numunawamo ya folámotiko minomo uti minenagilae. Kamo kawa ya koli kikitabe? lito, ²⁷ ya Matakafo loumami, O, Wekolao, Gotikafo Nalafo Kilisto ilifi melami we ya mikaleka lumunagoliye, loti lamoma ya kamo minanimo ya koli kikito komowe, loto ya loumaiye.

Yesu ya kufu imo ka

²⁸ Eti loto kunalafo Malia nedo uto nimu-nimu loto eti limo, Api lilibami wema oto kamo kaka-kaka liye, loto loumaito, ²⁹ ya Maliakafo kolito

ayalo nedito Yesu nedo unae, loto kolito wiye. ³⁰⁻³¹ Wito, ya Yuda wenena kenanumukubanumu oti numunau minamo wenena yate ya eyeto ya kono kalelo ya kufu enae, loto wiye, loti ege uti eyamo ya Yesu ya numuna onowalo Mata ka loumaido ayalo minaiye.

³² Yamu Malia ya numuna onowalo ya lumuto Yesu eyeto kiyana abusa wito eti loto loumami, Wekolao, kamo amalo minanimo neko, nemonane ya folámagi ne, loto ³³ kufu ito ya Yuda wenena ege wamo yaki lakoina kufu amo ya Yesukafo geyeto siya-mulunau yukeke ito keina naba fuluto ³⁴ ya egau mele edae? lito ya Wenabao, oto eyo, loti loumae.

³⁵ Ena Yesu ya omunau kufu di faitoto omunauti omuna nowala lomaito, ³⁶ Yuda wenena eyeti eti loti lamo, Eyalo. Siya-muluna nabana naba umaiye, lato, ³⁷ ido liligate lamo, We ama ya omuna likami we olu falato edami yamaidana oto amalo minami neko, ya fa olu faka lo edagi ne, loti ya lae.

Yesukafo Lasalusi olu nedi edami ka

³⁸ Eti lato, ya Yesukafo kofa siya-mulunau yukeke ito kono kalelo ya u fedeto ya kono aumala kifana lula kanu ya kifana nabakafo itamo ya eyeto ³⁹ ya kifana olu fulalo, lito ya folami we emona-ilofo Matakafo eti loto loumami, Wenabao, kamena fo (4) ya onami yakafo uwanu otaiye, lito, ⁴⁰ Yesukafo eti loto loumami, Kamo koli kikito numunanimo Goti aumala oloto piyageto eyenanimo ne, loto lokomomo ya kolámabe? loto loumaito, ⁴¹ kifana

olu fulato, ya Yesukafo ko akawa ito eti loto limo, Weyano, kamo lokomomo kolanimo yamu ya keboka lokomowe. ⁴² Kamo kamena-kamena lokomomo koli-koli o minanimo ya koli minofa, wenena amau minomo wamo ya kamo nilifi melageto lomomo yama koli kikitenawae, loto ya lokomowe.

⁴³ Eti loto lo faka loto loumami, Lasalusiyu, kamo lomo, loto lu fiyaito, ⁴⁴ ya folami wema lomaiye. Lomaito, kiyana-analo ya owo lafo-lafokafo nela luku edamo ido kola-wela lafo-lafokafo asa wiyamo yama Yesukafo efili fulo edalo, loto ya logimaiye.

Yuda wenabani yate Yesu ya fulunaiye, loti lo wiyamo ka

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lu 22:1-2)

⁴⁵ Ena Yuda wenena Malia minaidoka o fedamo wenena yauti mumudite Yesu neta imo ya eyeti koli kikito umafa, ⁴⁶ liligate ya Falisi we minado ya uti Yesukafo neta imo ka yama wetata gimato, ⁴⁷ amote kawa ya koliti Goti yokila ki umamo we kiyabani we yate mono kanisole olu mau wi gedeti eti loti lokoli-fakoli amo, Ama we yakafo neta kofawa mumudi oto aumala gilibami we ya nedi-nedi o edenune? ⁴⁸ Lalimo koito edenumo ya wenena muki yate koli kikito umunagilanako, Lomu kimiwe yate olu kuwotefo buluti oti felegaga ebate ido wenenate yaki muki olu kopaiti ledenagilae, loti ya lae.

⁴⁹ Eti loti ya ena amo minagu yauti we ma kuliya Kaiyafasi ya melege lawoko ayau ya Goti yokila ki umamo we kiyabani we wenaba yakafo

eti loto limo, Linate ka manidigu minámami minafe? ⁵⁰ Lamo Yuda wenena muki ya u kopa otenune, loto we lawoko ma lamomu oto fulunami ya lalo minenagolone, loti ya kolámafe? loto logimaiye.

⁵¹ Eti loto limo ka ya aimola kala kiyaido ádaiye. Melege onema ama ya ayau ya Goti yokila ki umamo we kiyabani we wenaba minaima nenako, Yesu ya ona Yuda wenenamu oto fulunaiye, loto limo ka ya ayalo kulawa fedaiye. ⁵² Kawa limo ka ya Yuda wenena yamuko ádaiye. Goti nomilipala mikau-mikau mino oluti wamo wenena muki ya olu mau wi ledaito mau lawoko wito minenune, loto yamu kawa ya logimami ne.

⁵³ Ena kamena yaloti mele piti ya egaidana oto Yesu ya ofenune? loti kudala kiyae. ⁵⁴ Yamu ya Yesukafo Yuda wenena minado ya kofa oloto pito moinámoto, mika ma kofo mika adu nemo filigaleka ya numuna ma nemo kuliya Efelaimi yalo ya ege-ege moinamo we gilimito wito yalo ya minae.

⁵⁵ Ena Yuda wenena Gotikafo Elita O Gedami foli kamenani alitito numuna kefoku-kefoku yati wenena so loti ukade-oude-lute-kate noku wito Goti omunalo mo loto minenune, loti Yelusalemu ya idae. ⁵⁶ Diti felegaga kuliyai numuna nabau ya Yesu moni wiliti eti loti ya lokoli-fakoli amo, Linate nediye loti kolae? Amo ya oto foli ya ágenaiife? lato, ⁵⁷ Goti yokila ki umamo we kiyabani we ido Falisi we yate ka auma witi eti loti lamo, Linate ma yate minenami eba kolitima ya oti lolomato nela wi edenune, loti lae.

12

*Maliakafo no ladanuwa imo no ya Yesu
kiyanalo fili edami ka*

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Ena Gotikafo Elita O Gedami foliwa alitoto kamena sikisi (6) yako wageto neto, Yesu ya Betani numudo ya u fedaito numuna yalo ya Lasalusu Yesukafo folaiguti olu nedi edami we ya minaiye. ² Minami eba yalo ya Yesu konumakobina ofo ki edato, Matakafo olufe loto mele gedaito, Lasalusiki lako noti minato, ³ Maliakafo yá nowala ladanuwa imo kuliya naliti meinala naba nemo ya oluto Yesu kiyanalo lekito fili edeto atela yowalakafa kilili edaito, numugu ya moifawa faito fulitaiye.

⁴ Etito nefa, Yesu ege-ege moinamo we yauti ma Yudasi Isikaliyoti kuwolafo anido melami we yakafa eti loto limo, ⁵ Ladanuwa imo no ya fuloto kifana meina olunumo ya we makafo melege lawoko lono oluto meinala olami yaidana oluto wenna neta ko ánamo wenna ya gimonimo neko, lalo agi ne, loto ya liye. ⁶ Eti loto limo ka ya neta ko ánamo wenna yamu kolito ádaiye. Aimola ya ugele we minoto Yesu ege-ege moinamo we kifana-koukameni kiyaba oto kifana melagu yati ugele olu-olu imo ne.

⁷ Yamu Yesukafo eti loto ya limo, Linate wena ya ka loumámalo. Ladanuwa imo no ya kiyanelo fili nedami ya foloneto mele nedanawamo yamu kolito mele minami nefa, oiya fili nedaiye. ⁸ Wenna neta ko ánamo wenna ya moda linateki ekeleti minomo unawafa, namo ya

linateki kamena fana ekeleto minámenagolowe,
loto ya liye.

*Lasalusi fulunaiye, loti ya Yuda wenaba yate lo
gedamo ka*

⁹ Ena Yuda wenena so loti yate numuna yalo minaiye, loti lamo ya koliti ayalo ya u fedamo ya Yesu yamuko áumae. Lasalusi folaiguti olu nedi edaito minami we yaki eyenune, loti wae. ¹⁰⁻¹¹ Ido Lasalusi yamu Yuda wenena mumudi yate kiyabani we kiyenido yati Yesudoka u ekeleti koli kikito umamo yamu Goti yokila ki umamo we kiyabani we ama ya Lasalusi yaki lakoina gininune, loti ka lono olae.

*Yesu Yelusalemu idaito, aiyo-koiyo lo edamo ka
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lu 19:28-40)*

¹² Ena leda ko lito wenena mau naba yate foliku ya Yelusalemu ya o fedamo wenena yate Yesu kanudo o minaiye, loti kala kuwa koliti ¹³ ya yá aila leketi olu ani-ani oti kanudo katula enune, loti uti ya aiyo-koiyo ka lo edeti eti loti lamo, Aiyo, siyane, hosana!
Wekola kuliyalo ami we ya lalo kolimo wimo ne. Isilaeli wenena kiyabate we wekudi ya lalo kolimo wimo ne,
loti aiyo-koiyo ka lo edemo wae.

¹⁴ Ena Yesukafo yafo-dogi agele olu oloto pito meyalo ya minoto wimo yamu ka mono lufuwau ya eti limo,

¹⁵ Linate Saiyoni wenenao, koli gimámaneyo. Eyalo. Kiyabatina we wekudi ya yafo-dogi agele meyalo amedoto minoto ya aiye,

loto ka mono lufuwau (*Sek 9:9*) nemo ka yama oiya ayalo kulawa fedaiye. ¹⁶ Ya ka ya ege-ege moinamo we ya komu ya kolife ádoti minafa, ido Yesu kosinau lamenalauka itibito idaito, aya kawa ya koliti ama ya amomu lufuwa wiyanako, neta eti o edae, loti koliti ya kolife lamo ne.

¹⁷ Ena komu Yesukafo Lasalusi lula fito olu nedi edaito kono kalekuti lomaito, eyamo wenna mau naba yate liligaleka wetata o gimato, ¹⁸ aumala gilibami netawa ya kawa kolamo yamuki wenena so loti kanudo katula ato, ¹⁹ Falisi we yate inanimoko eti loti lokolifakoli amo, Linate ka lamoma eleka ginami ya koli minafe? Muki wenena amodoka u ekeletamo ama yae, loti lokoli-fakoli ae.

Giliki wenena ma Yesu eyenune, loti lamo ka

²⁰ Ena Yuda wenena foliku ya Goti oudelutekate umunune, loti Yelusalemu o fedamo wenena minagu ya Giliki wenena ma minoti ²¹ Galili mikalo Betesaida numudoti we Filipi minaido ya oti eti loti loumamo, We kofawe, lamo Yesu ya eyenune, loto kolone, loumae. ²² Loumato, Filipi uto Adulu ya loumaito lako Yesu nedo ya uti ka ya loumaito, ²³ Yesukafo eti loto ya logimami, We Kula namo kuline oloto pi lalo enami kamenawa ama ya fedaiye. ²⁴ Ka ona lema logimowe. Yuwa witi ufa ya mikau lumuto foikámotoma ya idámenami ne. Nefa, lumuto mula fudoto fokinami ya dito ilawa mumudi oloto pinami ne. ²⁵ Wenena makafo aimolamuko kolinami we ya u kopa unagolifa, makafo ama mikalo aimolamu kolámenami ya omuna kofawa minowa-minowa

enagoliye. ²⁶Ido makafo namo kouba-nabane we minenae, lenami ya nege-nege moni minaneyo. Ido namo minodo ya kouba-nabane we yaki minenagolone. Ido ma ya namo kouba-naba o nedenawamo wenena ya Menefokafo kulini olu faka lenagoliye, loto ya liye.

We Kula ya olu akaiya nedenagilae, loto Yesukafo limo ka

²⁷Ido ka ma mene oto eti loto logimami, Ama ya sene-muluneu yukeke ito kolomo keina iye. Ena nediye lenamo ne? Weyano, kamenane alitimo ya kamo olu fulito nedo, lenafe? E'e, kamenawa yamu Menefo nilifi melaito, lomomoma nenako, yaidana ádenamo ne. ²⁸Weyano, kamo aumaka olu oloto piyageto kulika oloto pi lalo enaiye, lito ya kosinaiti ka eti loto limo, Kuline moda oloto pi lalo ito ido kofa ma oloto pi lalo enagoliye, loto ya liye.

²⁹Eti lito, wenena mau minamo yate koliti ya mate kopana ko kalake liye, lato, ido ma yate enisole makafo ka loumaiye, lato, ³⁰Yesukafo wenido yati oluto eti loto logimami, Ka ya nanimomu minámaiye. E'e, linatemu oto oloto piyaiye. ³¹Oiya ama ya mikaleka wenena lifima ka giminami kamena alitinako, mika amalo wenena wenabani Satani ya itufu fulitenagolowe. ³²Ido mikalekati olu faka lo nedato, mikau-mikau wenena muki ika oneto namodoka enagilae, loto ³³ya eti limo ka ya fulunami monawa yamu ya logimaiye.

³⁴Logimaito, wenena mau minamo yate ka itibiti eti loti loumamo, Lamo lo melami ka yau

eti loto neto kolonimo, Gotikafo ilifi melami we Kilisto ya folámoto ya minomo uto minenagoliye, loto limo ka ya kolitonimo ne. Etito nefa, ido kaimoka ya We Kula ama ya olu akaiya edenagilae, loto ya nedito lane? We Kula ya kema ne? loumae.

³⁵ Loumato, Yesukafo ka eti loto logimami, Yo lamena ya linate minagu ya kamena lina efema lamena enagoliye. Yamu ya sinikafo asa wi lede-tenaiye, loti ya yo lamena mino gedami kamenalo ya oti meleti moniti minalo. Ma yate sinidenaigu uti kanu kofe ádenagilae. ³⁶ Yamu ya yo lamena mino gedami kamenalo ya lamena wenenala kula enune, loti lamenawa ya koli kikito umalo, loto ya Yesukafo ka eti loto uto falukuto minaiye.

Yuda wenena muki yate Yesu koli kikito umámamo ka

³⁷ Ena Yesukafo ya neta mona-mona oto aumala omuni kulalo ya gilibaifa, koli kikito umámæe.

³⁸ Koli kikito umámamo ka ya polofete Aisaiyakafo eti limo,

Wekolao, ka wetata o gimonimo ya kemakafo koli kikito minaiye? Ido Wekola aumala oloto pi gimami ya kemakafo eyefe lenaiye?

loto ka mono lufuwau (*Ais 53:1*) nemo ka yama u Yesudo ya kulawa fedaiye.

³⁹⁻⁴⁰ Ido Aisaiya ka ma eti limo,

Omunikafo ko-ko o minoti, lunikafo kolife loti koliti, seni-muluni ya olu eleyapa witi namodo ato olu faka lo gedetenæe, loto ya omuni ofo likoto luni olu gedo gedaiye, loto ka mono lufuwau (*Ais 6:10*) nemo ka ya koli kiki ádamo monawa yamu ya liye. ⁴¹ Eti loto

Aisaiyakafo kawa lufuwa wiyami ya Yesu aumala lamenala naba eyainako, yamu amomu loto ya lufuwa wiyami ne.

⁴² Ena Yuda wenena kiyabani we liligate Yesu koli kikito umafa, lo oloto pinunako, Falisi we yate ya mono numuguti olu fulito ledetenawae, loti koli gimaito, Yesu koli kikito umamo ya lo oloto piyámae. ⁴³ Aya wenenawa ya mikaleka wenena yate kulini olu faka lenawamo yamuko kolamo, ido Gotikafo kulini olu faka lenami yamu kolámae.

Yesu kala yamo wenena muki iya melenami ka

⁴⁴ Ena Yesu ya ka lo faka loto eti limo, Namu koli kikito nomamo wenena ya namoko o nomámae. Nilifi melami we yaki lakoina koli kikito lomae. ⁴⁵ Ido namo neyefe lamo wenena ya nilifi melami we yaki lakoina leyefe lae. ⁴⁶ Ido koli kikito numunawamo wenena ya siniku minámenawae, loto namo mikaleka minamo wenena olu lamena o gedena, loto lomomo ne. ⁴⁷ Ido kane koli fulitenawamo ya lifima ka gimámenagolowe. E'e, namo ya wenena lifimani olu giminae, loto ámowe. Olu omuni kenae, loto lomomo ne. ⁴⁸ Ido namo fulo nedeiti kane yaki koli fulitenawamo wenena ya lifima ka itibito giminami we ya ne. Ka lomo ka yamo kamena nabalo ya olu kalo mele gedeto, lifima ka itibito giminami ne. ⁴⁹ Namu ka lomo ya nanimo luneuti kolito ma ádowe. E'e, Menefo nilifi melami we aimolakafo ka eti loto lo oloto melenane, loto lo meletu kane olami ya ne. ⁵⁰ Ido amo welaloti ka yakafo omudi kofawa minenawamo kanuwa nemo ya koli minowe.

Yamu ka lo minomo ya Menefokafo kane oluto lonomaido ayalo ya lo-lo o minowe, loto ya liye.

13

Yesukafo ege-ege moinamo we kiyani noku wi gedami ka

¹ Ena Gotikafo Elita O Gedami foliwa alitito Yesukafo aimolamu eti loto kolami, Namu mika fulito Menefodoka itibito dinamo kamenane ya alitiye, loto kolito ya mikaleka wenenala siya-muluna gimami ya sene-mulune gimi fuli loto fulunae, loto ya kolaiye.

² Ena Satanikafo Saimoni Isikaliyoti nalafo Yudasasi ya Yesu kuwolafo anido melenaiye, loto ile fali siya-mulunau wiyaito, ya luwaila kobina nenune, loti mau wi minato, ³ Yesu ya eti loto kolami, Menefo yakafo neta-mata muki ya namo anelo mele fuli limo ne. Ido namo ya Gotidokati lomoma nenako, kofa ya Gotidoka itibito dinamo ne, loto kolito, ⁴ weni-neta noti minaguti nedito, ukanalo owo fana ya kololototo tauli ya kofalalo lukaiye. ⁵ Lukuto no ya lapeku ya lekito apito ege-ege moinamo we kiyani noku wi gedeto tauli kofalalo lukami yakafo kilili o gedaiye.

⁶ Eti o gedemo oto Saimoni Pita nedo ya aito, eti loto loumami, Kamo Wekolamakafa kiyane noku winae, loto abe? lito ⁷ Yesukafo ka itibito eti loto loumami, Neta o minomo ya monawa oiya amaleka ya kolámane. Minoto aiga afimaleka kolinagolane, lito ⁸ Pitakafo eti loto loumami, E'e, namo kiyane ya noku wiyámenane. Fulito, loumaiye. Loumaito, Yesukafo eti loto loumami,

Namo noku wi kedámenamo ya namote lute la-woke minámenagoliye, lito, ⁹ Saimoni Pitakafo eti loto loumami, Aiyo, Wekolao, eti lotoma ya kiyane yako noku wi nedámoto, ane, manene yaki muki noku wi nedo, loumaiye. ¹⁰ Loumaito, Yesukafo eti loumami, Ma ya noku onoti aiga kiyaniko noku wiyatoma, ukani mo loto mine-nagilae. Yamu linate ya yaidana oto olu mo lo gedofa, linate muki yamu ádowe, loto limo, ¹¹ ya kuwolao anido melami we ya eyefe linako, linate muki ya mo loti minae, loto ádowe, loto ya liye.

¹² Ena kiyani noku wi fuli loto ukanalo owo fana ya kofa olu wito weni-neta noti minagu kofa amedoto eti loto logimami, Namu neta ama o gedomo ya monawa linate koli minafe? ¹³ Linate ya api lilibanimo we ido Wekolate, loti ya lonumu-numu o minamo we yama moda ya minonako, lema lonumu minae. ¹⁴ Etito namo Wekolatina ido api gilibomo wemakafo kiyadi noku wi gedomo ya linate ayaidana oti wene-natina kiyani noku wimo walo. ¹⁵ Namu eti enawae, loto neta o gedomo mona ya linate yaki ayaidanako omo unawae, loto gilibowe. ¹⁶ Namu ona lema logimowe. Kouba-naba we yakafo wenabala olu afima o edámenami ne. Ido ilifi melaito wimo we yakafo ilifi melami we ya olu afima o edeto minenami we yaki ma minámaiye. ¹⁷ Yamu linate ka logimomo kolife loti ayalo efe ya meyalo meleti minenawamo ya moda lalo kolimo unawae.

¹⁸ Lalo kolimo unawafa, linate muki yamu ádowe. E'e, namu iyaina o gedomo wenena ya koli minowe. Ka lufuwa ma ya eti limo,

Wela-neta beleti umomo we ya nofenami ku-wonefo builami we ya ne,
 loto ka mono lufuwau (*Sng 41:9*) nemo ka yama u ayalo kulawa fedenagoliye. ¹⁹ Neta ya aiga oloto pinagolito ya namo minomo ama ya monane logimi-gimi omo ya linate koli kikitenawae, loto ya oiya oloto piyámaito komu logimi minowe. ²⁰ Namu ka ona lema logimowe. Ma yate lono ka logimomo ya koliti uti olamo wenena ya we mate olu koina wi gedenawamo ya namo lono aboga yaki olu koina wi nedanagilae. Ido namo o nedanawamo ya nilifi melami we yaki olu koina wi edenagilae, loto ya liye.

*Yesukafo Yudasi lo oloto pi umami ka
 (Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lu 22:21-23)*

²¹ Ena Yesukafo kawa eti loto siya-mulunau yukeke ito keina fuluto eti loto lo oloto meletu logimami, Namu ka ona lema logimowe. Linate-dokati makafo namo ya kuwonefo-mota anido giminagoliye, lito, ²² ege-ege moinamo we ya kogo inanimu geyeti, Kemamu liye? loti ligiligi kani kiyae.

²³ Ena ege-ege moinamo we yauti ma ya Yesu siya-muluna umami we ya Yesute lako ekeleti amedoti minaiye. ²⁴ Yalo amedoti minaito, ya Saimoni Pitakafo omuna kifiya fatana kito loumami, Loga o edageto lokomaneyo. Ya kemamu liye? lito ²⁵ amo ya atela ya Yesu ikiyalo ya fuloto loga o edami, Wekolao, kamo kemamu lane? lito ²⁶ Yesukafo ka itibito limo, Beleti obokito supuku ya fito olu umoneto nenami we yamu lowe, loto

ya beleti obokito supuku ya fito Saimoni Isikaliiyoti nalafo Yudasi ya olu umaito naiye.

²⁷ Naito, Satanikafo siya-mulunau idaito ya Yesukafo Yudasi eti loto lounami, Neta enae, loto lanima ya uto alako omo, loto ²⁸ ya ka eti loto lounami ya liliga muki yau minamo ya monawa kolife ádae. ²⁹ Kolife ádamo yauti malekate eti loti kolamo, Yudasikafo ya kifana mele-mele onimo koukame kiyaba imo we nenako, wenena neta ko ánamo wenena ya kifana giminaiye, loto ilifi melaifemo, ido foli neta ma meina finaiye, loto ilifi melaiye? loti kolae. ³⁰ Ena Yudasi ya beleti obokito umami ya noto ayalo yati lumuto uto sinidigu ya wiye.

Yesukafo lo melami ka kofawa lomami ka

³¹ Ena Yudasi wito, Yesukafo eti loto limo, Oiya ama ya We Kula namo ya kuline oloto wiye. Ido namodoti ya Goti kuliya oloto wiye. ³² Ido namodoti Goti kuliya oloto winako, Goti aimoladokati ya namo kuline olu oloto pinagoliye. Oiya eti-mati ya kuline olu oloto pinagolimo ne. ³³ Nomilipane-motao, namo ya kamena lina efema ya linateki minenagolowe. Ena namo monine wilinagilae. Yamu Yuda wenena logimo-maidana oto oiya linate yaki logimowe. Namounado ya ámunagilae.

³⁴ Ena lo melomo ka kofawa logimowe. Linanimotina seti-muludi ya gimi-gimi o minalo. Namokafo ya sene-mulune linate gimi-gimo omo yamaidana oti linanimotina seti-muludi gimi-gimi otiko minalo. ³⁵ Etit seti-muludi gimi-gimi

enawamo ya wenena muki yate ya namo nege-
nege moniti minamo wenena kula minae, loti ya
geyenagilae, loto logimaiye.

*Pitako Yesu kuliya olu falukunami ka
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lu 22:31-34)*

³⁶ Ena Saimoni Pitakafo loga o edeto limo,
Wenabane, kamo ya egaleka unane? lito ya
Yesukafo ka itibito loumami, Namu unado ya
oiya eti-mati ya nege ámunagolane. Minoto aiga
nege enagolane, lito, ³⁷ Pitakafo eti loto loumami,
Wenabane, nedito oiya kege ámunamo ne? Nofu
fulunune, lotima fa nofo fulunawae. Namu kege
melenae, lito, ³⁸ Yesukafo ka itibito loumami,
Ona, kamo fa nofo fulunawae. Kege melenae,
loto labe? Namu ona lema lokomowe. Okolofu
nola ádageto kamo kamena tili (3) ya kuline olu
falukunagolane, loto loumaiye.

14

Yesu ya Metefo nedo dinumo kanu nemo ka

¹ Ena Yesukafo ka ma enu wito eti loto logi-
mami, Linate seti-muludigu yukeke ageto keina
folámalo. Goti koli kikito umuti namoki lakoina
koli kikito nomalo. ² Menefo numuna meyalo ya
numuna so loto minomo wiye. Ayalo ya eba olufe
lo gedenae, loto unagolowe. Ya etito minámami
neko, kawa ya logimámogi ne. ³ Ido uto eba
olufe lo gedetoto, ya namu minenado ya linateki
namoki lakoina minenagolone, loto kofa itibito
oto gilimito unagolowe. ⁴ Ido uto minenamo
kanuwa ya eye minae, loto logimaiye.

⁵ Logimaito, Tomasikafo eti loto loumami, Wenabate, kamo uto minenanimomo eba ya lamo kolife ádone. Yamu egaidana oto kanu ya kenumo ne? lito, ⁶ Yesukafo eti loto loumami, Kanu ido mona ona kula ido kofawa minenawamo mona ya nanimo ya minowe. Etito minomo ya namo fulo nedeti Menefo nedo unawamo ya ma minámaiye. ⁷ Linate namo neyefe lamo neko, Menefo yaki eyefe lo minagi ne. Oiya amaloti ya Menefo kolife loti ya eyefe lo minae, liye.

⁸ Lito, Filipikafo eti loto loumami, Wenabate, kamo Metefo lilibageto eyenumo yamo ya ogo-funaiye, lito, ⁹ Yesukafo loumami, Filipiyo, namo kamena fana linateki minomo yama neyefe ádanimo nefe? Namu neyamo wenena yate Menefo ya eye minae. Kamo ya Metefo lilibageto kenune, lanimo ya nedito lane?

¹⁰ Namu ya Menefo lulau mino edomo, ido Menefo ya namo luneu mino nedami ya koli kiki ádabe? Ka logimi-gimi omo ya nanimodokati logimámowe. E'e, Menefo luneu mino nedami yakafo lonola ya olu-olu o minaiye. ¹¹ Namu ya Menefo lulau mino edoneto, ido Menefo ya namo luneu mino nedaiye. Ya kawa ya koliti koli kikito nomalo. Ido koli kiki ádotima ya neta o-omo monane yamu koliti koli kikito nomalo.

¹² Namu ona lema logimowe. Namu koli kikito numunawamo wenena yate lono olu minomo yaidana oti ya olunagilae. Ido yako minámaiye. Namu Menefodoka dinagolomo yamu ya namo olu fulo nedeti olunagilae. ¹³ Nalafa namodokati Menefo kuliya dinagoliye, loto namo kulinelo ya linate neta-mata mamu lonumunawamo ya

moda enagolowe. ¹⁴ Linate namo kuline olu minoti neta-mata mamu lonumunawamo ya moda enagolowe, loto ya liye.

Goti Ouna Felegaga aiga enagoliye, loto Yesukafo limo ka

¹⁵ Ena ka ma enu wito eti loto ya limo, Linate seti-muludi numu minenawamo ya wenelo golo-denagilae. ¹⁶ Etiti minenawamo ya namo Menefo loumoneto linate adi olu faka lenami we ma ilifi melageto lumuto linateki minowaminowa oto minenagoliye. ¹⁷ Amo ya ka ona kula aboga Ouna ya ne. Amo ya mika ama wenenala yate eyefe ádoti ya ido kolife ádanako, yamu olámenawamo ne. Amo ya lumuto lutigu mino gedenagolimo we ya oiya linateki minomino inako, linate koli-ágoli ámoti, kutifi o ede minae.

¹⁸ Namu fulu gedoneto, lifa nomilipa keleti minámenagilae. E'e, namo linatedoka itibito enagolowe. ¹⁹ Kamena kofala lina ma nenako, ya fuli lageto linate ya neyenagilafa, ido mika ama wenenala ya neyámenagilae. Namu ya omune kofawa minomo idonako, linate yaki omudi kofawa minomo dinagilae. ²⁰ Kamenawa yalo ya eti loti kolinawamo, Namu ya Menefo lulau mino edowe. Ido linate ya namo luneu mino nedae. Ido namo ya linate lutigu mino gedowe. Ya kamenawa yalo ya kolife lenagilae. ²¹ Weneloti kane olu minoti meyalo melamo wenena ya seni-muluni nomamo wenena minae. Ido seni-muluni nomamo wenena ya Menefokafo siya-muluna gimageto nanimo yaki sene-mulune gimito monane olu oloto pi giminagolowe, loto ya liye.

²² Eti lito, Yudasi Isikaliyoti lilafokafo loga o edeto limo, Wenaba, kamo ya nedito monaka ya lamo yako olu oloto pi lumuto, ido mikalo wenena liligaleka olu oloto pi gimámenanimó ne? lito, ²³ Yesukafo ka itibito loumami, Seni-muluni numunawamo wenena ya kane koliti golode-nagilae. Ido seni-muluni numuti kanelo golo-denawamo wenena ya Menefokafo siyamuluna giminagoliye. Siya-muluna gimageto namoki lakoina wenenawaleka ya uto lako mino gedemo dinagoloiye. ²⁴ Ido seni-muluni nomámenawamo wenena ya kane ya koliti golo ádenagilae. Ido kawa koli-koli o minamo ya nanimo kane ma minámaiye. E'e, ya Menefo nilifi melami we kala ya ne.

²⁵ Ena namo nanimo ya linateki minoto ya kawa muki logimofa, ²⁶ adi olu faka lenami we Ouna Felegaga ya Menefokafo namo kulinelo ilifi melageto lumuto neta muki neta ya api-napi o gimito ya ido nanimo logimi minomo ka ya kofa kati-manidigu mele gedenagoliye.

²⁷ Ena namo you amene mona gimomo ya mino gedageto unae. Mika ama wenenala you lo gedamo yaidana oto olu you lo gedámowe. E'e, namo nanimo you amene monane ya gimowe. Yamu ya seti-muludigu yukeke ageto keina folámalo. Ido koli gimámaneyo. ²⁸ Namó uto minoto linatedoka kofa itibito enagolowe, loto logimitoneto kolitamoma ne. Menefo ya we naba-naba minoto olu fulo nedaima nenako, linate luti-kati nomamo neko, ya Menefodoka dinagolomo yamu seti-muludigu lalo kolagi ne.

²⁹ Ama ya kulawa oloto piyámaito, aiga oloto

piyageto eyeti koli kiki loti kolinawae, loto ya komu ya logimowe.

³⁰ Ena namo ama ya ka ma mumudi enu wito logimámenagolowe. E'e, mika amalo wena wenabanina Satani oto namo ya olu fulo nedámenagolifa, ³¹ namo Menefo sene-mulune umutoko minomo ya mika ama wenenala kolife lenawae, loto Menefo ka lonomami ya olu meyalo melenagolowe. Nedito wokele, loto ya logimaiye.

15

Yesu ya nela waini mona ya ne. Lalimo uma akawa ya minonimo ka

¹ Ena ka ma enu wito eti loto logimami, ilawa liyami nela waini kofala mona ona ya namo minoneto, ido Menefo ya nela waini kilau kiyaba imo we aboga ne. ² Neto ya yá akawa ma ya namodoka mino oluti uti ilawa liyámamo ya alito olu fulitenagolifa, akawa mate ilawa linawamo ya lalo diti ilawa so loti linawae, loto kiyanau ya ali fulitenagoliye. ³ Linate ya ka mono logimomo kawa yakafo ouni-luni-kanigu nosámami neta nemo ya oiya olu fulito gedetaiye. ⁴ Yamu linate ya namodoka mino nedalo. Mino nedato ya namoki ya mino gedenagolowe. Nela waini akawa yakafo kofalalo minámenami ya aimolako minenami ya ilawa liyámenagoliye. Ido linate ya ayaidana oti namodoka mino nedámenawamo ya ilawa liyámenagilae.

⁵ Nela waini kofala mona ya namo minoneto, ido uma akawa ya linate ya minae. Ma yate namodoka mino nedamo wenena ya namo ya

amodoka mino gedoneto, amo yate ilawa naban-aba liyae. Linate namoki minámenawamo ya neta ma enawamo ya ogoufámenami ne. ⁶ Makafo namodoka mino nedámenawamo ya yá akawa yaidana oto alito olu fulitato fulunagoliye. Folageto ya olu mau witi fulu yoku iti kinagilae.

⁷ Linate namodoka mino nedato ido kane ya linatedoka mino gedenami ya neta yaidaamaid-anamu Menefo loununawamo ya oloto pi gim-inagoliye. ⁸ Linate ilawa naba-naba linawamo ya geyeti namo nege melamo wenena minae, loti geyefe loti Menefo kuliya ya olu faka lenagilae.

⁹ Menefokafo siya-muluna numu-numu o minami yaidana oto namokafo sene-mulune linate gimi-gimi o minowe. Yamu linate namo sene-mulune gimodo ayaloko ya minalo. ¹⁰ Namu ya Menefo ka limo ya kolito golodoto ya siya-muluna nomaido ayalo yako moni-moni o minowe. Linate ayaidana oti namo wenelo ya golodotima ya sene-mulune gimodo yaloko ya minenagilae. ¹¹ Namu lune-kaneu lalo kolomo yakafa linate seti-muludigu uto faitoto mine-naiye, loto ka ama ya logimi fuli lowe.

¹² Namu lo melomo kane ya eti loto logimowe. Namokafo sene-mulune gimomo yamaidana oti linanimotina ya seti-muludi gimi-gimi o minalo. ¹³ We ma yowola wenenamu oto fulunami mona ya wenena seni-muluni gimiti olu lalo o gedamo mona muki ya ofo fuloto ne. ¹⁴ Ka muki logimomo ya meyalo meleti minotima ya namo yowone wenena minenagilae. ¹⁵ Namu kamena amaloti ya kouba-nabane wele, loto kofa

logimámenagolowe. E'e, namo yowone wene-nanele, loto logimowe. Kouba-naba we yakafo wenabala neta-mata oto meletto imo monala ma kofe ádaifa, nanimo ya Menefodokati ka kolodo ya lo oloto pito logimi fuli lomo yamu namo kouba-nabane wele, loto ádotto yowone wenena minae, loto logimowe.

¹⁶ Linate namo iyaina o nedámamoma ne. E'e, namokafo linate ya uti ilawa olu oloto pinawae, loto iyaina o gedetto luti fiyomoma ne. Ido ilawa olu oloto pinawamo ya minowa-minowa oto minomo dinagoliye. Etiti minoti ya namo kulinelo ya Menefo neta yaidana-amaidanamu loununawamo ya giminagoliye. ¹⁷ Namona etiti melenawamo ka ya logimowe. Linate ya setimuludi gimi-gimi o minalo, loto ka auma wito lo mele gedowe.

Yesu koli nosámami umamo yaidana oti wenenala koli nosámami giminawamo ka

¹⁸ Ena mika ama wenenala yate seni-muluni koli nosámami giminawamo ya linate eti loti ya kolalo. Wekolate ya komu apiti ya koli nosámami umama ne, loti namodo ya kolalo. ¹⁹ Linate ya mika ama wenenala yaki ekelamo neko, ya wenenatele, loti seni-muluni gimagi ne. Nefa, namo ya mika ama wenenala minagu yati linate luti fiyomo yamu amo monanina linate fulu gegeka itanako, ya koli nosámami gimi minae. ²⁰ Kouba-naba we yakafo wenabala olu afima o edámenami ne, loto komu logimomo ka ya kati kife lalo. Olu nosámami o nomamo yamaidana oti linate o giminawamo ne. Ido namo kane koli lunigu

melamo yamaidana oti linate katina kolinawamo ne. ²¹ Nilifi melami we ya eyefe ádama nenako, namo wenenane ya minae, loti koliti olu ya ama o gedenawamo ne.

²² Ena namo amo minado ya lumuto logimámomo neko, lifimaninaki minámagi ne. Nefa, ama lifimanina ya egaidana oti olu falukunawamo ne? ²³ Ma yate namo seni-muluni koli nosámami nomamo wenena Menefoki ya ayaidana oti koli nosámami umae. ²⁴ Amo minagu ya mona kofawa melomo, ya wenena komu melámamo mona ya namo olu oloto pito melámomo neko, lifimaninaki minámagi ne. Nefa, ama ya olu oloto pito meloneto eyamo yate ya eye fuliti, namo koli nosámami numuti ya Menefo ayaidana oti koli nosámami umu minae. ²⁵ Eti amo yamu ya lo melami kanigu ya eti limo, Amo yate faifa koli nosámami nomae, loto ka mono lufuwau (*Sng 35:19, 69:4*) nemo ka ya ayalo kulawa fedaiye.

²⁶ Ena adi olu faka lenami we ya Mene-fodokati ilifi melenamo we ka ona kula aboga Ouna ya Menefodokati lumunami kamenalo ya monane lo oloto pinagoliye. ²⁷ Ido linate ya lonone aipodomati namoki minomo idama nenako, linate yaki monane lo oloto melalo.

16

¹ Linate ya namo fulo nedeiti uteba witenawae, loto ka ya komu logimitoma ne. ² Amo yate mono numuguti ya gilifi feka fuliti kanu ku gedenawamo ne. Ido kamena ma alitenagoliye. Yalo ya Goti lonola olu minonimo ne, loti ya

linate gini fulunawamo ne. ³ Amo ya Menefote namote leyefe ádanako, ya eti enawamo ne. ⁴ Eti enawafa, namo kawa komu ya logimitomoma ne. Ya ka ya kulawa fedageto ya amokafo komu lolomaima ne, loti ya kati ki gedoti kinawae, loto ya logimowe.

Goti Ouna Felegaga lonola ka

Komu ya kamena fanaidana linateki minenagolonako, loto logimámoma ne. ⁵ Ena ama ya nilifi melami we nedoka dinae, loto odoma ya linatedoka yati makafo kamo egaleka unane? loto loga o nedami we ma minámaiye. ⁶ Minámaifa, logimomo kawa yamu milumawa seti-muludigu auwa ya faito minaiye. ⁷ Etitu minafa, namo ka ona logimowe. Linate ufe lenawae, loto ya itibito dinagolowe. Namu itibito idámenamo ya linatedoka adi olu faka lenami we ya lomámenagoliye. Yamu dito ilifi meloneto ya linatedoka lumunami ne. ⁸ Lumuto wenena monanina apoli gimageto ya nosámami monawa, ido efe limo monawa, ido lifimani itibito giminami monawa ya kolinawamo ne. ⁹ Namu koli kikito nomámanako, ya amokafo nosámami monawa ya lagetto kolinawamo ne. ¹⁰ Ido Menefodoka itibito idoneto kofa neyámenagilanako, ya amokafo efe limo monawa ya lagetto kolinawamo ne. ¹¹ Ido mika amalo wenaba Satani lifimala itibito umaima nenako, Gotikafo wenena lifimani itibito giminami monawa ya lagetto kolinawamo ne.

¹² Ena ka logiminamo ka so loto fa nefa, kamena oiya ama ya lo fuli loto logiminamo ya

keina fulutenawae, loto logimámowe. ¹³ Yamu ka ona kula aboga Ouna ya lumuto kawa ona kula ya api gilibi fuli lenagoliye. Ya aimola siyamulunauti logimámenami, Gotikafo loumami aya yako logiminagoliye. Ido neta-mata aiga oloto pinami yaki lo oloto giminagoliye. ¹⁴ Ka ya nanimodokati oluto lo oloto giminami yakafo namo kuline olu faka lenagoliye. ¹⁵ Menefodoka neta-mata muki nemo ya aboga namo minowe. Yamu ya namodokati oluto lo oloto giminagoliye, loto logimoma ne.

Yesu ya utoto kofa itibito enami ka

¹⁶ Kamena lina efema minoti neyámenagilae. Ido kofa kamena lina efema minoti ya kofa neyenagilae, lito, ¹⁷ ege-ege moinamo we yauti maleka ya lokoli-fakoli oti eti lamo, Nena neta-mu ya ka eti loto liye? Kamena lina efema minoti neyámenagilae, loto, ido kamena lina efema minoti ya kofa neyenagilae, loto ya ido Menefodoka dinagolonako, loto limo yamu ¹⁸ eti loti lamo, Kamena lina ne, limo ya nediye liye? Ya monawa lamo kolife ádone, lae.

¹⁹ Ena loga o edenune, loti kolamo, Yesukafo seni-mulunigu geyeto ya eti loto logimami, Linate kamena lina efema minoti neyámenagilae, loto, ido kamena lina efema minoti ya kofa neyenagilae, loto logimomo yamamu ya lokolifakoli o minafe?

²⁰ Namu ka ona lema logimowe. Linate kufu oti kufu nema o minato, ido mika ama wenenala yate alikani enagilae. Linate miluma-aluma koliti minenagilafa, milumatina yakafo olu eleyapa

wito seti-muludi lalo kolinagilae. ²¹ Wena makafo nomilipala kedenae, loto kamenala alitageto ya miluma kolinami ne. Nefa, nomilipala kede oloto pitoma ya miluma kolami yama fulitito ya nomilipala kedami yamu siya-muluna lalo kolinami ne. ²² Ido linate ayaidana oti ya kamena amaleka miluma naba koli minafa, kofa itibito oto geyoneto seti-muludi lalo kolinagilae. Setimuludi lalo kolinawamo monawa ya olu kopa o gedenamei we ma minámaiye.

²³ Ena kamena yalo ya neta yaidanaamaidanamu ma loga o nedámenagilae. Namokafo ona kula logimowe. Linate Menefo neta yaidanamu loununawamo ya namo kuline olu minanako, giminagoliye. ²⁴ Komu minomo idado yaloma ya namo kulinelo ya neta mamu loununawamo ne. Oiya amalekati ya loumu-umu o minalo. Eti loumu-umu o minenawamo ya setimuludi laloko koli-koli o minenawae, loto ya giminagoliye.

²⁵ Ka logimi minomo yama asa wito logimoma nefa, kamena ma alitenami yalo ka asa wito ádoto, Menefo yamu lo oloto pito logiminagolowe. ²⁶ Kamena yalo ya kuline olu minoti ka loununagilae. Namokafo linate yamu Menefo loumu gedena, loto logimámowe. ²⁷ E'e, namo Menefodokati lomomo ka ya koli kiki loti seti-muludi numu-numu o minanako, Menefo aimola siya-muluna ya gimi-gimi o minainako, namokafo Menefo loumu gedena, loto ádowe. Linate kuline olu minoti ka loununagilae.

²⁸ Namokafo Menefodokati mikalo lomomo ne. Ido ama mika ya fulito Menefodoka kofa itibito di-

nagolowe, lito, ²⁹ ege-ege moinamo we ya eti loti loumamo, Aiyo, kamo oiya ama ya ka asa wito ádoto, lo oloto lomanimo ya ³⁰ neta-mata muki ya kaimokafo koli fuli lane, loto koli minone. Yamu ya kamo Gotidokati lomanimo ne, loto koli kikito minoninako, kofa loga-miga o kedámenagolone, loti loumae.

³¹ Eti loti loumato, Yesukafo ka itibito eti loto logimami, Linate oiya ya koli kikito minafe?

³² Kolalo. Kamená ma alitageto yalo ya linate namo fulo nedeiti upa-napatoti numunidoka u fuli lenawamo ne. Kamenawa oiya ne. Linate fulo nedenangilafa, nanimoko minámenagolowe. E'e, Menefo namodoka mino nedainako, nanimoko minámenamo ne. ³³ Namó luneu mino nedeti ya you amene mona olunawae, loto ya ka ya logimowe. Linate mikalo amalo minoti keina nabau mino-mino afa, namo ya mikaleka keina imo monala muki olu afima o edonako, yamu linate ya aumaniki minalo, loto logimaiye.

17

Yesukafo Goti loumami ka

¹ Ena Yesukafo ka ya lo fuli loto, kosinauka ko faka loto, eti loto Goti loumami, Menefone, kamenawama alitiye. Kamo ya Nakafafo namo kuline olu oloto piyageto namo Nakafokafo ayaidana oto kamo kulika olu oloto pinagolowe.

² Kamo mikau-mikau wenena muki kiyabani we fulo nedanimó ya wenena olu mau wi gedeto nomageto, namodo amo wenena ya kofawa minowa-minowa enawamo mona olu oloto pi giminane, loto lonomanima ne.

³ Ido kofawa minowa-minowa enawamo monawa ya etito ne, Kamo Goti ona kula lawoko ido namo Yesu Kilisto nilifi melageto omo we ya lamoki kutifi ledenawamo ya omuni kofawa minowa-minowa oti minenagilae.

⁴ Ena lono ka lonomanima oluto olu fuli loto ya mikalo ya kulika olu oloto piyowe. ⁵ Yamu Menefone, mika ama oloto piyámami kamenalo ya kamote kosinau kulite akaiya dito nemo ya-maidana oto oiya ama ya kamoki minoneto ya kofa olu itibi nomageto olu minenae.

Yesukafo ege-ege moinamo we yamu kolito Goti loumami ka

⁶ Ena mikalo wenena yauti olu mau wi gedeto nomageto namodo amo wenena ya kulika lo oloto pi gimomo ne. Ya wenena kamo wenenaka minamo ya namo nomanimo ne. Ido kamo kaka ya koli kiki loti meyalo meleti ⁷ ya neta-mata muki nomanimo ya kamodoka yatiko mino nedami yama oiya ya kolife lo minae. ⁸ Kamo ka lonomanima ya logimoneto koliti olu minae. Etiti ya kamodokati lomomo yama kolife loti ido kamo nilifi melanimo yama koli kiki lae.

⁹ Namu wenenawa yamu kolito lokomowe. Mika ama wenenala yamu oto lokomámowe. Nomanimo yama kaimo wenenaka kula minamo yamamu amomu kolito lokomowe. ¹⁰ Namu wenenane muki ya kamo wenenaka kula minae. Ido kamo wenenaka yaki ya namo wenenane kula minae. Ido amo lunigu yau namo kuline olu oloto piyaiye.

¹¹ Namu mikaleka minomo fuli lotainako, amo yako mikaleka minato, namo ya kamodoka

enagolo ya owe. Felegaga Menefo, lalimo lute lawoko meletu mino-mino o minomi ya amote ayaidana oti luni lawoko meleti minenawae, lotu kamo kulika nomanimo yamakafo kiyaba o gedo. ¹² Amodoka mino gedomo ya kulika nomanimo yakafo kiyaba o gedoneto ma u kopa áumamo ne. Lowa eba nomilipala lawoko yako u kopa wido ya ka mono lufuwau nemo ka ya ayalo kulawa fedaiye. ¹³ Ido ama ya kamodoka dinae, lotu namo sene-mulune lalo kolomo yamakafo amo seni-mulunigu dito faitenaiye, lotu mikalo ama minoto kawa ya lowe.

¹⁴ Ena namokafo kaka ya logimoneto olu minato, namo monane ya mika ama wenenala monani yaidana oto minámmainako, amo yaki ayaidana oti monani ailo melanako, mika ama wenenala yate koli nosámami gimi-gimi o minae. ¹⁵ Kamo mikalekati gilimo, lotu ádowe. Nosámami aboga ya olu kopa o gedetenaiye, lotu kiyaba o gedo, lotu lokomowe. ¹⁶ Mika ama wenenala mikaleka mona melamo yaidana oto namo melámonako, amo yaki ayaidana oti mikaleka mona melámae.

¹⁷ Kamo ka ona kula yakafo ukani-ouni-lunikani olu felegaga o gedo. Kamo ka lanimo ya ka ona kula ya ne. ¹⁸ Kamokafo lono ka lonumuto mikaleka nilifi melanimo yaidana oto lono ka logimito mikau-mikau gilifi melomo ne. ¹⁹ Amo ya ka ona kula olamo yakafo ya ukaniouni-luni-kani olu felegaga itenaiye, lotu nanimo ya amomu kolito ukane-oune-lune-kane olu felegaga itowe.

Yesukafo koli kikito umamo wenena muki yamu kolito Goti loumami ka

²⁰ Ena namo ya wenenawa yamuko kolito lokomámowe. E'e, ka mono logimato koliti koli kikito numumo dinawamo wenena muki yamuki kolito lokomowe. ²¹ Amo ya luni lawoko mele gedo, loto lokomowe. Menefone, kamo ya namo luneu minanimo ido namo ya lukau minomo yaidana oti amo ya lalimo luteu minenawae, loto kolito lokomowe. Eti ato, mika ama wenenala yate kaimoka nilifi melageto lomomo yama koli kikitawae, loto kolito lokomowe. ²² Lalimo lute lawoko meleto mino-mino o minomi yaidana oti amo ya luni lawoko meleti minenawae, loto ya kulite dinami mona nomanimo yama gimomo ne. ²³ Namu lunigu minoneto, ido kamo luneu minageto, amo luni kutifiti u lawoko wato, mika ama wenenala yate kaimoka nilifi melageto lomomo yama kolife lenawae. Ido kamo ya sekamuluga nomanimo yamaidana oto gimi-gimi o minane, loti yaki kolife lenawae.

²⁴ Ena Menefone, nomanimo wenena yama namo minenado minenawae, loto kolowe. Mika kosina apito oloto piyámami kamenalo ya sekamuluga numuto kosina lamena nomanimo yama lalimoki minoti eye lalo melenawae, loto kolowe. ²⁵ Menefo efe limo mona aboga, mika ama wenenala yate kamo keyefe ádafa, nanimo ya moda keyefe lo minoneto, ido wenenawa yate kaimoka nilifi melageto lomomo yama kolife lo minae. ²⁶ Namu kaka kuka lo oloto pi gimitomo, ya moda logimitoko minenagolowe. Kamo sekamuluga nomanimo mona yama mino gedenami, ido nan-

imo yaki lunigu mino gedенаe, loto kaka kuka logimitoko minenagolowe, loto ya Goti loumaiye.

18

*Yudasikafo Yesu kuwolafo anido melami ka
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lu 22:47-53)*

¹ Ena Yesukafo ya Goti loumu fuli loto ege-ege moinamo weki lokoina numudoti lumuti no kefolo ma kuliya Kidiloni ya kiliti yá kiniba ma nedo yalo ya wae. ² Wado yalo ya Yesu ya ege-ege moinamo we yaki kamenakamena mau wi-wi ato, kuwolafo anido melenami we Yudasi yaki komu ebawa ya eyami ne.

³ Ena yalo minato, ya Yudasikafo gamani kimiwe yaki ido Goti yokila ki umamo we kiyabani we ido Falisi we kimiweni yaki gilimito amo minadoka wito lumuti lamu-feiyati kiti kefaafaki oluti wae.

⁴ Wato, ena Yesukafo neta-mata o edenawamo neta ya koli fuli loto ya yá kiniba kanu welalo ya uto geyeto eti limo, Linate kema moni wili minae? loto loga o gedaito, ⁵ amote itibiti loumamo, Nasalete numudoti we Yesu moni wilone, loti loumato, Yesukafo limo, Namu ama ya minomo yae, loto logimaito, ido kuwolafo anido melami we Yudasi yaki minagu ya minaiye.

⁶ Ena Yesukafo, Namu ama ya minomo yae, loto logimami, ya eleigiti gegekati uti lumu fou lae.

⁷ Eti ato, kofa loga o gedeto limo, Linate kema moni wili minae? lito, amote Nasalete numudoti we Yesu moni wilone, lato, ⁸ Yesukafo ka itibito logimami, Namu ama ya minowe, loto logimomo ya namomu moni wilitima ya ama minamo we

ya koito gedalo, lito, ⁹ eti amo yamu komu ya eti loto limo, Nomanimo wenena yama kiyaba o gedoneto ma u kopa áumamo ne, loto komu limo ka yama ayalo kulawa fedaiye.

¹⁰ Ena Saimoni Pitakafo ya emi fana olu minami ya ika oto yokila ki umamo we kiyabani we naba kouba-nabala we kuliya Malukusi ya kala onaleka ya fuko fulitaiye. ¹¹ Eti ito, Yesukafo Pita eti loto loumami, Emika ya owolau ya koilo. Keinawa ya Menefokafo nomami yama olámenamo nefe? loto ya liye.

Yesu ya Anasi nedo ilimiti wamo ka

¹² Ena gamani kimiweki, kiyabani we wena-bani yaki, ido Yuda wenena yauti felegaga kuliyai numuna naba kimiwe yaki ya Yesu oluti nela wi edeti ¹³ Anasi nedo ya ilimiti wae. Ena Anasi olulafo olami we Kaiyafasi ya melege lawoko ayau ya Goti yokila ki umamo we kiyabani we wenaba minainako, yamu Anasi nedo ya ilimiti wae. ¹⁴ Kaiyafasi yakafo komu Yuda we eti loto logimami, We lawoko ma lamomu oto fulunami ya lalo minenagolone, loto logimitami ne.

Pitakafo Yesu kuliya olu falukami ka

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lu 22:55-57)

¹⁵ Ena Saimoni Pitate Yesu ege-ege moinami we mate ya Yesu ilimiti wado ege ya waiye. Wami ege-ege moinami wewa ya yokila ki umuumu amo we kiyabani we wenaba yakafo eye minami nenako, Yesu ege uto numuna kilalau ya lako idaifa, ¹⁶ Pita ya kila welalo feka ya nedi minaiye. Nedi minaito, yokila kiyamo we kiyabani we wenaba eyami wewa yakafo lumuto

kila welalo kiyaba imo nomili ya loumaito Pita kanu wi edaito, kila lulauka ya idaiye. ¹⁷ Idaito, kanu kiyaba imo nomiliwa yakafo Pita eti loto loumami, Kamo ya we youma ege-ege moinamo we yauti ma minabemo? lito, ya E'e, namo minámowe, loto ya liye.

¹⁸ Eti lito, ya kouba-naba we ido felegaga kuliyai numuna naba kimiwe yate epe fuluti yo kiti labi minato, Pita yaki lakoina nedi minoti yo labi minae.

*Yokila ki umamo we kiyabani we wenaba yakafo Yesu loga-miga o edami ka
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lu 22:66-71)*

¹⁹ Ena yokila ki umamo we kiyabani we wenaba yakafo Yesu ege-ege moinamo we yaki ido ka mono lo-lo imo ka yakimu loga-miga o edaito, ²⁰ Yesukafo ka itibito loumami, Namu ya mono numunigu ido felegaga kuliyai numuna nabau ya Yuda wenena mau witi minado ya wenena muki ka oloto logimito, api gilibi-gilibi omoma ne. Ka falukuto ya ma ádowe. ²¹ Yamu nedito namo loga o nedane? Kane logimoneto kolamo wenena ya loga o gede kae. Amo ya ka logimi-gimi omo ka ya moda koli minamo ne, loto loumaiye.

²² Eti lito, felegaga kuliyai numuna naba kimiwe minagu yauti makafo Yesu ofoto ya eti limo, Kamo yokila ki umamo we kiyabani we wenaba ya ka yaidana ya nedito loumane? lito ²³ Yesukafo ka itibito eti loto loumami, Ka nosámami loneyama ya monawa lo oloto melo. Ido ka lalo lenamo ya nedito nofane? loumaiye.

²⁴ Loumaito, Anasikafo logimaito, Yesu ana nela witi yokila ki umamo we kiyabani we wenaba Kaiyafasi nedo ilimiti wae.

*Pitakafo kofa Yesu kuliya olu falukami ka
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lu 22:58-62)*

²⁵ Ena Saimoni Pita ya yo labito nedi minaito, loga o edeti lamo, Ege-ege moinamo we minagumati kamo ya ma minabemo? lato, ya amokafo, E'e, namo minámowe, logimaiye.

²⁶ Logimaito, yokila ki umamo we kiyabani we wenaba kouba-nabala we yauti ma Pitakafo ofoto kala fuko fulitami we yama wenenalakafo eti loto loumami, Aiyo, kamo yá kinibauma amoki lako minageto keyoma nena, lito ²⁷ Pitakafo kofa, E'e, lito ayalo ya okolofokafo nola liye.

*Yesu ya Pailati nedo ilimiti wamo ka
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lu 23:1-5)*

²⁸ Ena ko lo falatito Yesu ya Kaiyafasi negu yauti ilimiti lumuti gamani numudo ya wae. Uti Yuda wenena yate Goti omunalo ya sete-mulude olu fuma wito Goti Elita O Gedami foliwau ya wete-neta ánotenune, loti gamani numunau ya idámoti feka ya minae. ²⁹ Feka minato, Pailatikafo ayalo lumuto loga o gedeto limo, We ama ya nena lifimala nemomu ya ilimiti ae? lito, ³⁰ wenena yate ka itibiti eti loti loumamo, Amo ya nosámami mona melámami neko, kamo minanido ya ilimito ámogi ne, lae.

³¹ Eti lato, Pailatikafo eti loto logimami, Linanimotina oluti lo melamo katinau yati lifimala olu umalo, lito, Yuda wenena yate eti loti loumamo, Lamo wenena lifimani olu gimito gini

folámenawamole, loti lo fuko ledetama ne, lae.
³² Eti loti lamo ya Yesu fulunami kanu aimolakafo ka komu lo oloto gimitaidoma ayalo kulawa fedaiye.

³³ Ena Pailatikafo gamani numugu ya itibito dito Yesu ilimiti alo, lito ya koliti ilimiti ato, ya loga o edami, Kamo ona Yuda wenena kiyabani we wekudi minabe? Olo, lito, ³⁴ Yesukafo itibito limo, Ka ya kaimoka kakaloti labemo, ido wenena mate namomu eti lokomato kolito lane? loumaiye. ³⁵ Loumaito, Pailatikafo itibito limo, Namu ya Yuda we minámowe. Kaimoka wenenaka ido yokila kiyamo we kiyabani we yate namo minodo ya kilimiti amo ya kamo nedi ageto kilimiti ae? loto loga o edaiye.

³⁶ Loga o edaito, Yesukafo ka itibito eti loto limo, Namu ama mikaleka wenena wekudinina ya minámowe. Mikalo wenena wekudinina minomo neko, kouba-nabane we yate namo ane olu faka loti Yuda wenena yate nela fi nedetenawae, loti lowa fi gimagi ne. Nefa, namo wenena kiyaba o gedomo monane ya mikaleka wenena wekudinina kiyaba o gedamo mona yaidana oto minámaiye, loto loumaiye. ³⁷ Ido Pailatikafo eti loto loumami, Kamo wekudi ma minabe? Olo, lito ya Yesukafo ka itibito limo, Moda ya lanimo yae. Namu wekudi minoto ya ka ona kula lo oloto pi giminae, loto mikaleka lumuto oloto piyomo ne. Yamu ka ona kula kolife lamo wenena ya namo kane yaki kolife lae, loto loumaiye. ³⁸ Loumaito, Pailatikafo eti loto loumami, Ka ona kula ya nena neta ne? loto ya liye.

*Pailatikafo Yesu ya yá yofolo ofalo, loto limo ka
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lu 23:13-25)*

Pailatikafo eti lototo kofa feka ya uto Yuda wenena minado lumuto eti loto logimami, Namu we ama ya lifimala moni wilofa, olu oloto piyámowe. ³⁹ Monatina ma etito nemo, Goti Elita O Gedami folilo linate lonomado ya namo nelalo minamo we yauti ma ya efili edowe. Monani etiti melamo yamu onema ama ya linate Yuda wenena kiyabani we wekudi efili edoneto fa mino ledenaiye, loti kolafemo? loto loga o gedaiye. ⁴⁰ Loga o gedaito amo yate kofa eti loti auma witi lamo, E'e, ama we ya minámaiye. Balabasi ya efili edo, loti lae. Eti lamo we Balabasi ya wenena ginito netani-matani ipoto olu-olu imo we ne.

19

¹ Ena Pailatikafo logimaito, kimiwe yate Yesu yafo atuwa kaila lelelimo ipi yakafo ofoti, ² kefani kailakafo kokamu olufe loti manenalo ya aumawai kolouto wi edeti, ukanalo owo fana kisi limo yaki wi edae. ³ Etiti ya amo nedo oti, Aiyo, siyane, Yuda wenena kiyabani we wekudi, siyane, loti anikafo aumawai ofae.

⁴ Ena Pailatikafo Yuda wenena minado ya kofa lumuto eti loto logimami, Eyalu. Namu linatedoka ilimito lomomo ya lifimala moni wilofa, olu oloto piyámowe, loto logimomo ya kolalo, liye. ⁵ Lito, ya Yesu kokamuwa kaila imo wi edamo ido owo kisi limo yaki wiyami lomaito, Pailatikafo gilibito ya, We ama ya eyalo, loto logimaiye.

⁶ Logimaito, yokila ki umamo we kiyabani we ido felegaga kuliyai numuna naba kimiwe yaki

eyeti ya, Yá yofolo ofo! Yá yofolo ofo! loti ka auma witi lato, Pailatikafo eti loto logimami, Namolifimala moni wilofa, olu oloto piyámonako, linate linanimotina oluti uti ya yá yofolo ofalo, loto logimaiye. ⁷ Logimaito, Yuda wenena yate ka itibiti eti loti loumamo, Amokafo namo Goti Nalafa minowe, loto aimola yamu lo-lo o minami ya wenena yaida lenawamo ya fulunawae, loto lo melami kateu ya nemo ne, lato, ⁸ Pailati ya kolito koli naba kolaiye.

⁹ Koli naba kolito ya Yesu ilimito gamani numugu kofa dito loga o edeto limo, Kamo egalekati animo ne? lito ya Yesukafo ka itibito loumámaiye. ¹⁰ Ka itibito loumámaito, Pailatikafo eti loumami, Ka lonomámanimo nefe? Namokafo efili kedenawae, lenamo ya efili kedenagilae. Ido yá yofolo kofenawae, lenamo ya kofenagilae. Yaida mona muki ya namoko kiyaba oma ne. Ya ma kolámabe? loumaiye.

¹¹ Loumaito, Yesukafo ka itibito eti loto loumami, Akaiya nemo we yakafo auma komámami neko, kamo auma wito namo olu afima o nedámagi ne. Yamu ya wenena kamodoka nilimiti amo wenena lifimanikafo kamo lifimaka olu fulo edeto ne, loto ya liye.

¹² Eti lito, Pailatikafo kawa ya kolito Yesu efili edenae, loto kolaifa, Yuda wenena yate eti loti auma witi lamo, Kamo we ya efili edenanimomo ya Sisa kafuwalo we minámenagolane. We makafo kiyaba we wenaba minowe, lenami ya Sisa olu afima o edenae, loto ya liye, loti lae.

¹³ Eti loti lamo ka ya Pailati ya kolito logimaito, Yesu ilimiti lomato, ka lo onowa mele-mele imo

folomolo ya amedoto minaiye. Ebawa ya Kifanakafo Olufe Lamo Ebale, loti kuliya melamo ya Yuda wenena kanidokati ya Gabatale, loti kuliya melae.

¹⁴ Ena Yuda wenena Gotikafo Elita O Gedami foliwa neta-mata olufe lenawamo kamena ya neto, ya belo alitito ya Pailati folomolo ya minoto Yuda wenena eti loto logimami, Linate wekuditi-nama ama ya eyalo, lito, ¹⁵ amo yate eti loti auma witi lamo, Ilifi fulo! Ilifi fulo! Yá yofolo ofo! lato, Pailatikafo eti loto logimami, Aiyo, wekuditina yá yofolo ofoneto fulunaiye, loti lo minafe? Olalo, lito yokila ki umamo we kiyabani we yate ka eti loti itibiti loumamo, Lamo wekudite Sisa lawokomako nema ne. Ma minámamo ne, loti lae. ¹⁶ Eti lato, Pailati kolito Yesu yá yofolo fulunaiye, loto fulo anigu itaiye.

Yesu yá yofolo ofamo ka

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lu 23:26-43)

¹⁷ Ena kimiwe yate Yesu oluti yá yofolo olu umato moufaito, mika ma kuliya Ateni Aumale, loti melamo, ya Yuda kalekati kuliya Gologotale, loti melamo, yalo ya ilimiti uti ¹⁸ yá yofolo ofamo, ya we lele ma lakoina ginamo ya ma ya ofo filigaleka iti, ma ya ofo filigaleka iti, ido Yesu ya ofo muliti ya itae.

¹⁹ Ena Pailatikafo lito ya yá yofolo Yesu atela mulalo ya eti loti lufuwa wiyamo, Nasalete we Yesu ya Yuda wenena kiyabani we wekudi ne, loti wiyamo, ²⁰ ya Yuda ka ido Lomu ka ido Giliki ka tili (3) yalekati wiyato, Yesu ofamo eba ya adu numudo nenako, Yuda wenena so loti ayalo uti oti

amo yate lufuwawa ya katae. ²¹ Etiti katato, Yuda wenena yokila ki umamo we kiyabani we yate uti Pailati eti loti loumamo, Kamo Yuda wenena kiyabani we wekudi ne, loto lufuwa wiyanimo ya fulito. Aimolakafo namo Yuda wenena kiyabani we wekudi minowe, loto limo we ne, loto wiyo, lato, ²² Pailatikafo ka itibito logimami, Lufuwa wiyomo ya moda witowe, loto ya liye.

²³ Ena kimiwe yate Yesu yá yofolo ofoti ukanalo owo olamo ya u fo (4) wito iya meleti olafa, ukanalo owo lulau ya yalekati owo omo waka lomamo kifamo yaidana oti kifámamo ²⁴ yamu ya eti loti lokoli-fakoli amo, Ya fekailámoto mele muliti ito noka kedeto melafo makafo olu fulo ledenami ya olunaiye, loti ya eti amo yamu ka ma mono lufuwau ya eti loto limo,

Amo yate ukanelo owo iya mele oluti ma luma nemo ya noka kedeti olae,
loto ka mono lufuwau (*Sng 22:18*) nemo ka ya ayalo kulawa fedaiye.

²⁵ Ena Yesu olafole kunalafole, Kolopasi olonafu Maliale, lilafo Madala numudoti wena Maliale Yesu yá yofola monau ya nedi minae. ²⁶ Ido Yesukafo olafoki ege-ege moinami we siyamu-luna umami weki adu nedi minami ya geyeto olafo eti loto loumami, Wenao, nakafo auwa ya ne, loto, ²⁷ ido ege-ege moinami wewa eti loto loumami, Okafo ya ne, lito ya kamena yaloti ya aimola numunau ilimito uto kiyaba o edemo wiye.

Yesu folami ka

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lu 23:44-49)

²⁸ Ena Yesukafo lonola fuli limo ya kolito mono lufuwau ka ma nemoma ya kulawa fedenaiye, loto ya Kenebane apaitaiye, lito ²⁹ no waini ekefa imo ma nomuku negu yau ya kuwo nokuti noi aila yaidanakafa ekefa imo noku yau fiti oiyo umalo ya welau wiyato naiye. ³⁰ Noto ya Moda fuli lotaiye, loto manena olu kuba wito ouna ilifi meletto folaiye.

Kimiwekafo kiya Yesu yofalau ya magala ofami ka

³¹ Ido aya kamenalo Yuda wenena Goti Elita O Gedami foliwa neta-mata olufe lenawamo kama mena neto, ido leda ya Sabati foliwa naba nenako, wenena yá yofolo ginamo ya kono ukani ya yá yofolo fa minenami eleka lofaiye, loti Pailati eti loti loumamo, Kimiwe yate kiyani auma leketi kono ukani ya ikiliti oluti unawae, loti loumato, ³² O, lito kimiwe yate we lele Yesuki ginamo ya ma kiyana auma leketi, uti ma kiyana auma lekae. ³³ Leketi uti Yesu ofado ya uti moda fulutami ya eyeti kiyana auma lekámæ. ³⁴ Lekámæfa, kimiwe makafo yofalau ya kiyakafo magala ofaito, wanuki noki ayauti lomaiye.

³⁵⁻³⁷ Eti o edamo yamu eti limo,
 Aumala ya lekámenagilæ,
 loto ka mono lufuwau (*Sng 34:20*) ya nemo ne. Ido ka ma eti limo,
 Amo yate magala ofamo we ya eye minenagilæ,
 loto ka mono lufuwau (*Sek 12:10*) nemo ka ya kulawa fedenaiye, loto netawa ya oloto piyaiye. Ena netawa lufuwa wiyami wewa netawa ya aimola omuna kulakafo eyami nenako, lo oloto melomo

ya ona lowe, loto koli minaiye. Kawa ya ona kula ne. Yamu ya linate yaki koli kikitenawae, loto lo oloto melaiye.

Yesu mele edamo ka

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lu 23:50-56)

³⁸ Ena Alimatea numudoti we Yosefe ya Yesu ege melami we minaifa, Yuda wenena kolini kolito lo oloto piyámoto monala mele falukuto meletu moni minami yakafo Pailati nedo ya uto Yesu kono ukana ikilito oluto unagolowe, loto loumaito, Pailatikafo, O, lito uto ikilito oluto wiye. ³⁹ Eti ito, Nikodemusi yaki komu Yesu nedo luwaila wimo we yakafo yá nowala ladanuwa imo neta lele ma kuliya mulu yaki ma kuliya alo yaki olu lawoko ito keinala teti (30) kilogilamu yaidana oto ya futuwai oluto uto Yosefe ana olu faka lito ⁴⁰ Yesu kono ukanalo ya yá nowala fili edeti owo lafo-lafo kiyobakafo asa wi edami ya Yuda wenena yate wenena folamo ya eti o gedegede ae.

⁴¹ Ena Yesu yá ofolo ofado filigaleka ya yá kiniba ma negu yau kifana lula ma kono ukana melenune, loti uwaitagu ya wenena ma mele gedámamo kofawa negu ⁴² ya Yuda wenena Sabati foliwa neta-mata olufe lenawamo kamenawa nemo yamu koliti eba adu yau ya Yesu kono ukana ya mele edaiye.

20

Yesu folaignuti neidami ka

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lu 24:1-12)

¹ Ena Sabati foli fuli lito salele komu kame-nalo leda luwaila ko ádaíto Madala numudoti wena Malia ya kono ukana melamo ebalo ya u fedeto eyami ya kono melamo kifana lula welaloti kifana naba ya u ailo uto, kanu godo minaito, ² eyeto oluloto uto Saimoni Pitate Yesu ege-ege moinami we siya-muluna umami wete eti loto logimami, Wekola kono ukana oluti utanako, egauka melafe? Lamo ma kolámone, liye.

³ Eti lito, Pitate ege-ege moinami wewa yate kono melado ya unaliye, loti ⁴ oluloti wami ya ege-ege moinami we mamamo Pita olu aiga edeito u komu u fedeto ⁵ lulau ya idámoto ya kuba wito kami ya owo lafo-lafo kiyobakafo asa wi edamo yako neto kaiye.

⁶ Etito ko minaito, Saimoni Pitakafo aiga u fedeto lulau dito ya owo kiyoba ya neto koto ⁷ ido manenalo asa wiyamo neta ma owo kiy-obaki ekeleto minámoto ailo fele iya fi minaito ya eyaiye. ⁸ Eyaito ya kono melado komu u fedami we yamaki ayaida oto dito eyeto ya koli kikitiiye. ⁹ Aya kamenalo ya Yesu folaiguti nedinagoliye, loto mono lufuwau nemo ka yama kolife ádamo ne. ¹⁰ Ena kofa itibiti numunidoka waiye.

Yesukafo Madala numudoti wena Malia oloto pi umami ka

(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Ena Malia ya kono melamo lega ya nedi minoto kufu oto, kanu welalo ya kuba wito kono melamo ebau ya kami, ¹² enisole lele ukanido owo kiyobaki Yesu mele edado ya amedoti mi-nami ya ma ya manena nedoma neto ido ma

ya kiyana nedoma neto ya geyaito, ¹³ amo yate eti loti loumami, Wenao, nedito kufu o minane? laito, amokafo logimami, Wekolanema olumo egauka melafe? Kolámowe, loto ¹⁴ olu eleyapa wito kami ya Yesu aimola nedi minami eyaifa, Yesu ne, loto eyefe ádaiye.

¹⁵ Eyefe ádaito, Yesukafo loga o edeto limo, Wenao, nedito kufu ane? Kema moni wili minane? lito ya amokafo ya yá kiniba kiyaba we ya ne, loto kala kito eti loto loumami, Wenabao, kamokafo olumo maleka meletoma ya lonomageto kolito uto oluto unafao, lito, ¹⁶ Yesukafo, Maliao, lito, amokafo olu eleyapa wito Yuda kalekati Labonai, loto loumami ka monawa ya api lilibanimo we, loto ya liye. ¹⁷ Eti lito, Yesukafo eti loto loumami, Oiya Menefodoka idámomo yamu neyabusa wiyámo. Kunanefo-mota minado ya uto eti loto logimo, Namoki linateki Metefo ido Gotite nedo ya dinagolowe, liye, loto logimo, lito, ¹⁸ Madala wena Malia itibito oto ege-ege moinamo we eti loto lo oloto gimami, Namu Wekola eyetowe, loto, ido kawa loumami yama logimaiye.

Yesukafo ege-ege melamo we oloto pi gimami ka
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lu 24:36-49)

¹⁹ Ena aya kamenawa ya Sade lunaga sinidito ege-ege moinamo we ya Yuda wenena kolini koliti numugu mau witi kanu ku kiki loito minato, Yesu ya kiliyanigu o fedeto nedi minoto eti loto logimami, You amene mona ya linatedoka mino gedenaiye, loto ²⁰ ana leleki yofalaki ya

gilibaito, ege-ege moinamo we ya Wekola eyeti seni-muluni lalo kolae.

²¹ Ena Yesukafo kofa eti loto logimami, You amene mona ya linatedoka mino gedenaiye. Menefokafo namo nilifi melami yaidana oto namokafo linate gilifi melowe, loto ²² wela-mula fulo gedeto ya eti loto logimami, Ouna Felegaga ya mino gedenaiye. ²³ Linate wenena lifimani kilili o gedenawamo ya moda ona kilili iye. Ido lifimani koito gedenawamo ya moda ona fa mino gedaiye, loto ya logimaiye.

Yesukafo Tomasi oloto pi umami ka

²⁴ Ena ege-ege moinamo we tuwelu (12) yauti ma kuliya Tomasi kuliya ma Didimusi ya ege moinamo we minagu ya minámaito, Yesu oloto pi gimaiye. ²⁵ Eti inako, ege-ege moinamo we liliga yate loumamo, Wekola eyone, loti loumafa, eti loto logimami, Namu nanimo omunekafo koto anau nilikafo ofamo ya eyeto ane umakafo godigu loloi oto ido yofalau yaki anekafo loloi otomako ya koli kikitena, loto ya liye.

²⁶ Ena fo kamena eiti (8) ya wito ege-ege moinamo we numugu ya kofa minamo ya Tomasiki lakoina minoti kanu ku kiki loito minato, Yesu ya kiliyanigu kofa o fedeto nedi minoto eti loto logimami, You amene mona linatedoka mino gedaiye, loto ²⁷ Tomasi eti loto loumami, Kamu aga umakafo aneu ya loloi oto eyo. Ido aga sino loto yofaneu ya olu kolo. Olu kolitoma ya kaka lele kiyámoto koli kikilo, loto loumaito, ²⁸ Tomasikafo ka itibito eti loto loumami, Kamu Wekolane ido Gotine minane, loto loumaiye.

²⁹ Loumaito, Yesukafo loumami, Kamo neyan-
inako, koli kikitane. Namo neyámoti koli kiki-
tamo wenena ya lalo kolutiko minenagilae, loto
loumaiye.

*Lufuwa ama ya monawa Yonikafo lo oloto
melami ka*

³⁰ Ena neta kofawa aumala gilíbami neta ma
so loto Yesukafo ege-ege moinamo we omunido
yalo ya olu oloto piyami neta ya lufuwau amau ya
muki wiyámami ne. ³¹ Wiyami efe uma ya eti loto
wiyami, Linate katoti koliti ya Yesu ya Goti Nalafo
ilifi melami we Kilisto ne, loti koli kikitenawae.
Koli kikito umuti ya amo kuliyalo omudi kofawa
mino gedemo dinagilae, loto wiyami ne.

21

*Ege-ege moinamo we noku ya minato Yesu
oloto pi gimami ka*

¹ Ena kofa aiga ege-ege moinamo we Taibeliyasi
nofudo ya minato, Yesu oloto pi gimami ya etito
oloto pi gimami ne. ² Saimoni Pitale, Tomasi
kuliya ma Didimusile, Galili mikalo Kana nu-
mudoti we Nataniyelile, Sebedi nalafo lele yaki
ido ege-ege moinamo we yauti ma lele yaki etiti
wenena yaleka minato, ³ Saimoni Pitakafo eti
loto logimami, Namo laefalo moninae, loto un-
agolowe, lito, ya eti loumamo, Kamoki lakoina
unune, loti sipiku ya diti uti moinamo ya luwaila
yalo ya laefa ma olámæ.

⁴ Eti ato, ko lenae, loto ido ya Yesu no akelo
ya nedi minaifa, lebona eyámato, ⁵ Yesukafo eti
loto loga o gedami, Nanefo-motao, laefa ma olafe?

lito amote, Ma minámáiye, loti ka itibiti loumato, ⁶ amokafo eti loto logimami, Owo ya fulo filiga sipi onaleka ya itenawamo ya olunagilae, lito owo ya fulo onaleka ya itato, laefa ya faitito ika o moinafa, ogoufámæ.

⁷ Yamu ya Yesu ege-ege moinami we siya-muluna umami wekafo ya Pita eti loto loumami, Moda Wekola ya nemo yae, loumaito, Saimoni Pita kawa kolito ukanalo owo ya kololoto meleito lono olaido yati kofa olu wito sipikuti nofugu ya satomo wito wimo ya ⁸ no ake faiga minámami wani hadeti (100) mita yaidana oto neto wito, ido ege-ege moinamo we liliga ya noku fiyamo owoku ya laefa faitito sipiku minoti ika-ika oti oluti wae.

⁹ Uti olumo noku meleiti akelo ya lumuti kamo ya yo ligu ya laefati beletiti neto ya kae. ¹⁰ Kato, Yesukafo eti loto logimami, Laefa olamo maleka oluti alo, lito, ¹¹ Saimoni Pitakafo sipiku ya dito owo ya noku yati ika oto oluto ekela ami ya laefa naba-naba faitimo ya wani hadeti fifti-tili (153) yaleka ya nemo nefa, owo ya fukámáiye.

¹² Ena Yesukafo eti loto logimami, Oti ledakon-uma nalo, lito ya ege-ege moinamo we ya, Wekola ya ne, loti koli fuli lotanako, ya kamo kema minane? loti loga o edámæ. ¹³ Ena Yesu oto beletiti laefati oluto iya meleto gimaiye.

¹⁴ Yawe ya Yesu folaiguti nedito ege-ege moinamo we oloto pi gimami ya kamena tili (3) oloto pi gimaiye.

Yesukafo sipisipine weni-neta gimo, loto Pita loumami ka

¹⁵ Ena leda-konuma notiti minado ya Yesukafo Saimoni Pita eti loto loga o edami, Yoni nalafo Saimoniyo, koinakafo-mota seni-muluni numu minamo we ya olu fulo gedeto seka-muluga nomabe? lito Pitakafo loumami, O, Wekolao, namo sene-muluneu ya kamomu kolomo ya neye minane, lito ya Yesukafo loumami, Sipisipine momola weni-neta gimo.

¹⁶ Eti loto kofa loga o edami, Yoni nalafo Saimoniyo, kamo ona seka-muluga nomabe? lito Pitakafo loumami, O, Wekolao, namo senemu-luneu kamomu kolomo ya neye minane, lito ya Yesukafo loumami, Sipisipine ya kiyaba o gedo.

¹⁷ Eti loto kofa ma eti loto loga o edami, Yoni nalafo Saimoniyo, kamo ona seka-mulugau ya namomu kolabe? loto kamena tili (3) loga o edami yamu Pita siya-muluna keina ito ka itibito loumami, Aiyo, Wekolao, kamo neta-mata muki ya koli fuli lo minanimo wema minaninako, namo sene-muluneu ya kamomu kolomo yaki koli minane, lito ya Yesukafo loumami, Sipisipine weni-neta gimo.

¹⁸ Namu ona lema lokomowe. Kamo we kofawe minanimo kamenalo ya kimekati olufe loto wito kanu ma moninae, loto kolanidoka ya moni-moni anima nefa, ido aiga we kilofo meleto minenanimo kamenalo ya aga sino lagetoto, we makafo kime wi kedeto ma ámunae, loto kolinanimo ebaleka yaleka kilimito unami ne. ¹⁹ Eti loto limo ya Pita fulunami monawa yakafo Goti kuliya olu faka lenaiye, loto kolito liye. Eti loto ya Pita loumuto limo, Kamo oto nege-nege melo, loto loumaiye.

Yoni kala

²⁰ Eti loto loumaito, Pita ya oluwe oto Yesu ege-ege moinami we siya-muluna umami we gege wito eyami wewa ya komu Goti Elita O Gedami kobinawa nagu ya atela ya Yesu ikiyalo ya fuloto eti loto loga o edami, Wekolane, kemakafo kamo kuwokafo anido giminamimu lane? loto loumami we ²¹ ya Pitakafo eyeto Yesu loga o edeto limo, Wekolao, ama we ya nedi enami ne? loto loga o edaito, ²² Yesukafo eti loto loumami, Amo ya namo itibito enamo kamenalo ya faifa minenaiye, loto kolinamo ya kamo netaka nefe? Kamo ya faifa nege yako melo, loto liye.

²³ Eti limo yamu mono koinanibo liliga yate aiga ya eti loti lo oloto melamo, Yesu ege-ege moinami wewa ya folámenagoliye, loti lafa, Yesukafo ya folámenami ne, loto ádami ne. Faifa eti loto loumami, Namu itibito enamo kamenalo ya faifa minenaiye, loto kolinamo ya kamo netaka nefe? loto ya limo ne.

²⁴ Ena ege-ege moinami wewa yamakafo netawa-matawa eye fuli limo netaleka lo oloto meleto lufuwau amau ya wiyami we ya ne. Kawa ya lo oloto melami ya ka ona kula ne, loto koli minone.

²⁵ Ena Yesukafo neta-mata ma muki oto meleto imo yama ya egaidana oto lufuwau ya wi fuli lenumo ne? Muki lufuwau ya olu melonimo neko, lufuwa neta yamo uto mikaumikau faito fulitageto eba ma minámoto buku ma fa minagi ne, loto kolowe. Modae.

Gotiki olu kutifi ledami ka kofawa
The New Testament in the Komongu dialect of the
Siane Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Siane long Niugini

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siane

Dialect: Komongu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

16002536-bc8f-5779-8e88-c1fed5ba4079